

2024. ősz • A Budafoki Dohnányi Zenekar időszaki magazinja

HANGOLÓ

Egy zongorista
sokféle szerepet
kap a színpadon

Réti Balázs zongoraművész

„A magyar közönség
a legjobb a világon!”

Beszélgetés Héja Domonkos
karmesterrel

Ha jól csináljuk,
a zene magáért beszél

Mitra Kotte

Hollerung Gábor

„Az ellentmondás az életünk kulcsa”

Nyitány

Kedves Olvasónk!

Valahányszor olyan muzsikussal beszélgetek, aki a zene más műfaját űzi, mindig megkapom, hogy a komolyzenészek megragadtak a múltban, mert mindent megtanulnak, ami kottából megtanulható, de rögtönözni, a muzsikát a helyzethez, a pillanathoz alkalmazni nem tudnak. És ez a vélekedés nem mai keletű, elég, ha csak a világ egyik legnagyobb hegedűművészeréről, Yehudi Menuhinól szóló anekdotára gondolunk, akire azt mondta az egyszeri primás kicsiny hazánkban, hogy „jó, jó, de asztalnál meghalna...”.

De akkor is, mindig elgondolkodom ezen. Való igaz, hogy a klasszikus zenében a kotta megkerülhetetlen, de mégis azt látom, hogy a legtöbb előadóművész egyfolytában azon igyekszik, hogy a zenét az adott kornak legfogyaszthatóbban, legérdekesebben tolmácsolja. Mert zenésznek lenni messze nem csak arról szól, hogy tehetségesek és szorgalmasak vagyunk, és ezeknek köszönhetően járjuk az országot, a világot és élvezzük a tapsot. Zenésznek lenni hivatás és felelősség, mert az a dolgunk, hogy új és új generációnak mutassuk meg, mi az érték, mi a jó és mi a helyes.

Szeretett karmesterünk, Hollerung Gábor tudja, érti és százszázalékos – bár, ha engem kérdeznek, inkább százhusz százalékos – intenzitással végzi ezt a küldetést, és hozzá hasonló gondolkodású zenészekkel veszi körbe magát. Elég, ha beleolvasnak a Szüts Aporról vagy Réti Balázsról szóló cikkbe, és érteni fogják, hogy mire gondolok. A Budafoki Dohnányi Zenekar minden projektje arról szól, hogy ezt a csodát, a klasszikus zenét minél szélesebb körben terjesszék, és kineveljék az újabb generációnyi értő, igényes közönséget, és ezáltal nyugodtabb, boldogabb embereket.

De persze nem csak ezeket a cikkeket ajánlom... Nagyon gazdag lesz a szezonunk és rengeteg csodálatos művésszel fogunk együtt dolgozni. Akit csak kérdeztünk, boldogan mesélt a terveiről, és ez is csak abban erősített meg, hogy nekünk van a legszebb hivatásunk a világon.

Kellemes olvasást kívánok és alig várjuk, hogy találkozhatunk Önökkel a koncerteken!

Szalai Eszter M.
főszerkesztő

Impresszum

Főszerkesztő:
Szalai Eszter M.

Felelős szerkesztő:
Ortutay Réka

Szerkesztőség:
Borbély Linda
Máté Krisztina
Ortutay Romola
Petró Margit
Turcsányi Ildikó
Viant Katalin

Tördelés:
Kalán Erika
Címlapfotó:
Monoki Attila

Nyomda:
Grafit Pencil
Nyomda Kft.

Megjelenik:
4.000 példányban

Lapzártá:
2024. szeptember 20.

A zenekar fenntartója:
Budafok-Tétény
Budapest XXII. kerület
Önkormányzata

A Budafoki Dohnányi
Zenekar programjainak
támogatója:

Tartalom

Mi lett volna ha?	4
Interjú a 70 éves Hollerung Gáborral	
Egy zongorista sokféle szerepet kap a színpadon	6
Réti Balázs zongoraművész	
Ha jól csináljuk, a zene magáért beszél	12
Mitra Kotte zongoraművész	
Nem díszletet tervezünk, hanem valóságot.	14
Nagy Viktória díszlettervezővel beszélgetünk	
Szörnyű lenne, ha a világon mindenhol egyformán zenélnének	20
Ondřej Vrabec karmester	
Égi muzsika	22
Bach: h-moll mise	
Az újító	25
Sokszínű egyéniség a zongora előtt és mögött	
A női lélek útvesztőjében.	29
Szubjektív gondolatok egy előadásról	
„A magyar közönség a legjobb a világon!”	30
Beszélgetés Héja Domonkos karmesterrel	
A közönséget nem bevezetni, hanem kinevelni kell.	34
Vendégünk, Alexander Humala	
Kitekintő	36
„Mellékneves” zeneművek	
Koncertnaptár	40
Kalendárium	42

Mi lett volna, ha?

Az élete a zene. 35 éve vezeti a Budafoki Dohnányi Zenekart. Kivel inna meg egy pohár bort? És miért gondolja, hogy az életéből szappanoperát forgathatnának? „Semmiben sem nyilvánul meg olyan világosan az emberek jelleme, mint a játékban” – mondja Tolsztoj egyik figurája a Feltámadás című regényében, és mi éppen ezért játékos beszélgetésre hívtuk **Hollerung Gábor** karmestert.

A beszélgetést vezette: Seres Gerda • Szöveg: Ortutay Réka

A teljes beszélgetés a Petőfi Media Group Magyar Kultúra Podcastok sorozatban jelent meg 2022 októberében. Jelen cikk a beszélgetés rövidített, szerkesztett változata.

Érdemes kottázni az életet?

Mit jelent e tekintetben a kottázás? Az életet muszáj megérteni, valamelyest irányítani, és muszáj elviselni, olykor alkalmazkodni. És muszáj olyat csinálni, amitől félünk, amit nem ismerünk.

Az életed irányítása Neked általában sikerült? A legtöbbet itt szoktak kudarcot vallani. Ha a statisztikai átlagot veszem, akkor nem rossz a helyzet. Természetesen nem mindig sikerült, és előfordult, hogy én navigáltam magam kudarcra ítélt helyzetekbe. De megkímélem magamat a kudarcaim számolgatásától, és helyette inkább a sikerekből igyekszem meríteni, és abból kiindulni.

Bartók vagy Kodály?

Bartók. Bár Bartókot választottam, de Kodály nélkül nem lenne magyar zenekultúra. Kodály emblemikus hazaszeretetet volt képes megfogalmazni. Bartók egészen más. Ő egy emblemikus univerzális ember. Kodály pedig a magyarság egyik legfontosabb szereplője minden szempontból.

Mi lett volna, ha nincs Bartók?

Valószínűleg nem lennék zenész. A József Attila Gimnáziumban Sass József, Sass Sylvia édesapja volt a tanárom, egy lánglelkű, fantasztikus ember,

aki benevezett minket a Bartók-versenyre. Hatalmas élmény volt számomra Bartók megismerése, és az a gondolkodás, hogy hogyan függ össze a zene a világgal, az emberi élménnyel, a társadalommal, az élettel. Ez fiatalon olyan izgalmat váltott ki belőlem, hogy azt gondoltam: egész életemben ezt akarom kutatni. Aztán szerencsémre kiderült, hogy én inkább aktívan szeretek zenélni.

A zenei ismeretterjesztő sorozatok címe: Megérthető zene. Elengedhetetlen, hogy értsem?

Mindenki ért valamit. A zene nem verbális nyelv, nem lehet fogalmi mechanizmusokkal operálni, kizárólag eredendő ellentétekkel: hogy egy hang magasabb vagy mélyebb, lassabb vagy gyorsabb, hangosabb vagy halkabb, feszítv vagy old, ide tart, vagy oda tart, az történik, amire számítottunk, vagy nem. Az ellentmondást sokszor úgy tekintjük, mint az ördög üzenetét, holott ez az életünk kulcsa. A zenében sem tudunk eljutni az igazán elementáris élményekig, hogyha ezeket az ellentét-mechanizmusokat nem tudjuk feltárni a hallgató számára.

Western vagy science fiction?

Hát tulajdonképpen egyik sem. Gyerekkoromban nem bírtam végigolvasni egy Cooper-kötetet sem. A westernfilmeknek a zenéit azonban már akkor is imádtam.

Már megint a filmzenére gondolsz, mert hogy sok filmzenei koncertet csináltok.

Abszolút nem! Be se merem vallani, hogy azon

filmek kétharmadát nem is láttam, amelyeknek a zenéit játszuk. Például a Star Warst sem láttam. És egy pillanatig sem állítom, hogy nem bennem van a hiba.

De játszótok John William zenéjét.

Azért, mert John Williams a 20-21. század egyik kiemelkedő zeneszerzője. Bár jellemző a művészeti életre, hogy az alkalmazott zenét lenézzük, mert azt se tudjuk, hogy az micsoda. Örökké kategória-zavarokban vagyunk, mert nem vagyunk képesek a hangversenyzenét az alkalmazott zenétől normálisan megkülönböztetni. Nem értjük a határait.

Éppen azon dolgozol, hogy ne legyenek ilyen éles határok, és a hangversenyteremben is helye legyen más műfajoknak.

Ez így van. Nemrég csináltunk egy sorozatot a filmzene történetéről, amelyben megmutattuk, hogy a filmzene is a klasszikus zenében gyökerezik. Ebből a szempontból John Williams hihetetlenül magas színvonalú zenét ír. De láttam egy fantasztikus filmet a Berliini Filharmonikusokkal, amely arról szólt, hogy milyen lenne a világ Beethoven nélkül. Ebben megmutatták, hogy a rockzene nem létezne a klasszikus zene és konkrétan Beethoven V. szimfóniája nélkül, amelynek ti-ti-tám-ja a rock alapja.

Kérlek, mondj egy Illés-számot, amely szerinted bravúros a saját műfajában?

El ne hidd, hogy nyílik még a sárga rózsza... Ez a szám jól van fölépítve, lényegében ismeri a tonalitás, a feszültség-feloldás fogalmát, és ismeri a refrén pozitív mechanizmusát, ami azért szintén a klasszikus zenéből származik. Kérdés, hogy az igényes zenékkal mit akarunk elérni. Azt szeretnénk-e, hogy az emberek nyitottak legyenek bonyolultabb mechanizmusokra. Részemről nem szakmai hiúsági kérdés, hogy egy átlagos gyerek a feszültség-feloldást hallva fölsikoltson, hanem mentális és szociális kérdés. A mentális mechanizmusok fejlődése teremti meg a szociális kommunikációt. Kodály Zoltán támadhatatlan igazsággal megfogalmazta meg, hogy a legegyszerűbb hangszerünk a hangunk, és egy embernek a tudata azon múlik, hogy hall-e, olvas-e és énekel-e. Nem az a lényeg, hogy bonyolult

dallamokat le tudunk olvasni, hanem hogy örömminket leljük az éneklésben.

Ha filmet készítenének az életemről, milyen stílusú alkotás lenne?

Szerintem realista, bár az életem bizonyos szempontból egy szappanopera, amelyben minden rész végén van valami katasztrófa, hiszen az életem folyamatos küzdelem volt a fennmaradásért, a továbblépésért. Azért voltak üdítő pillanatok is...

A maximalizmus előny vagy hátrány?

Hátrány. Előny akkor, hogyha az ember megtalálja hozzá a didaktikát, és megtalálja hozzá a kommunikációs formát, és megtalálja a húzd meg ereszd el mechanizmus helyes arányát. Mert nyilván önmagammal szemben is maximalista vagyok, de attól még én sem tudok minden célt teljesíteni. De a zenekaromnál például előnynek bizonyult, mert a zenekar élvezte és élvezte, hogy magas követelményrendszer elé állítottam őket, és olyasmit tanulhatott meg, amit láthatóan mások nem tudnak.

Melyik korban élnél szívesen?

Sokszor éreztem azt, hogy de jó lett volna egy bizonyos korban ott lenni, mert hú, az milyen izgalmas lehetett, de közben látom, hogy minden időszakban ugyanazokkal a konfliktusokkal, kihívásokkal és kilátástalanságokkal éltünk volna együtt. Úgyhogy erre csak azt tudom mondani, hogy akkor vagyunk boldogok, hogyha ott, ahol vagyunk, jól érezzük magunkat.

Kivel ülnél le egy pohár borra, ha bármelyik korból választhatnál?

A válasz nem lesz szörnyen meglepő: Bachhal. Annyira kíváncsi lennék, hogy vajon tisztában volt-e azzal az univerzális és kozmikus teljességgel, ami az ő művészetében jelen van. És itt nem is a zsenialitásról van szó, mert egyébként Bachot semmiképpen sem zseniként értékeljük, hanem mesteremberként. Tehát érdekelné, hogy a mesterségbeli tudás létrejötte vajon hogyan működik? Azt mi magunk hozzuk létre, vagy tanuljuk valakitől? Ez bárki számára elérhető? Vagy csupán annak, aki erre predesztinált, ahogyan Bach. ■

Egy zongorista sokféle szerepet kap a színpadon

A 2024-es BDZ-napon, este, különleges élményben lesz része kedves közönségünknek a Zeneakadémia Nagytermében. A koncert első részében „állandó zeneszerzőnk”, Vajda János Zongoraversenyének ősbemutatójára kerül sor. A mű szólistája „állandó vendégművészünk”, **Réti Balázs** zongoraművész lesz, aki immáron sokadik alkalommal lép fel a BDZ-vel, ezúttal Hollerung Gábor vezényletével. A hangverseny azért is különleges, mert ezúttal nemcsak kitűnő muzikusokat, hanem pálya- és kortársakat, barátokat hallhatunk, akik alma materükben, a Zeneakadémián lépnek fel. Réti Balázssal beszélgetünk a koncertről, a műről és még sok minden másról.

Szöveg: Viant Katalin

bjz Csendes helyet keresve a beszélgetésünkhöz a Zeneakadémia Wesselényi utcai épületét választottuk, ahol hívős is volt, helyünk is volt, csak épp csend nem volt, hiszen itt az élet nem áll meg nyáron sem: mindenhonnan zene hallatszott, mintegy aláfestve Réti Balázs gondolatait.

Nagyon-nagyon inspiráló feladat egy zongoraverseny bemutatása, hiszen nagyzenekarral játszani nagy esemény egy zongorista életében. Nyilván egyszerű dolog szólóesteket vagy kamaraesteket adni, de csak ritkán sikerül összeszervezni egyedül egy egész zenekart, így zongoraversenyeket általában zenekarok felkérésére szoktunk játszani. A zongoraverseny, mint műfaj, nagyon sokféle szerepet kínál egy zongorista számára: van, amikor szólistaként muzsikál a zenekar kíséretével, olykor teljesen egyedül játszik, és van, amikor beleolvad a zenekarba, mintha annak egyik tagja lenne. Néha mintha vezetné a zenekart, máskor – ha például a fafűvósokat kell kísérenie – mintha egy kamaraegyüttesben muzsikálna. Ezt a sokféle lehetőséget a zeneszerzők általában nagyszerűen ki is használják: nagyon sokfajta kombinációt hívnak életre.

bjz Milyen érzés Vajda-művet játszani, ráadásul a szerző első zongoraversenyének ősbemutatóját?

Nagyon megtisztelő feladat, s mivel ez a szerző első zongoraversenye, „A” Zongoraversenye, külön is felemelő érzés, hogy rám gondolt a mű előadójaként.

bjz Az, hogy Önre gondolt, azt is jelenti, hogy Önnek írta, az Ön „kezére” írta a művet?

Ezt így nem merném állítani, de kétségtelen, hogy Vajda tanár úrral már van múltja a közös munkának. Az egyik legfontosabb közös pont, hogy két éve, 2022-ben az Óbudai Társaskörben én mutattam be a II. zongoraszonátát, amely egy kb. tizenöt perces, nagyon jól sikerült kompozíció. Ha visszafelé haladunk az időben, akkor legalább ilyen jelentőségű volt számomra a 2021-ben, Meláth Andreával együtt bemutatott Vier vorletzte Lieder című darab, amely eredetileg énekhangra és zongorára íródott, ugyanakkor kapcsolódik a Budafoki Dohnányi Zenekarhoz is, hiszen a szerző készített egy zenekari változatot is, melyet Meláth Andrea és Hollerung Gábor mutatott be, 2023-ban. Ez egy nagyon jelentős dalciklus az énekes számára is, de a

Fotó: Kotschy Gábor

zongoristának is van mit csinálnia... nagyon élveztük Andreával a közös munkát, csak meg kellett másznunk ezt a hegyet...

bjz Ez bizonyára nem véletlen, hiszen a BDZ háza táján évek óta komoly műhelymunka zajlik, amelynek során – gyakran a zenekar felkérésére – új, kortárs magyar művek születnek, amelyeket aztán az együttes műsorára is tűz, kitűnő, a zenekart és egymást is jól ismerő művészek közreműködésével.

Ez a közös alkotási folyamat is fontos, de azt gondolom, ennél a dalciklusnál volt egy másik dimenzió is, mégpedig az, hogy Andrea olyan elképesztő kisugárzással adja elő a dalokat, hogy a szerző is és a karmester is azt érzi, hogy sikerre tudják vinni a műveket, át tudják adni a közönségnek azokat a felfokozott érzéseket, amelyeket ezek a művek keltenek bennük.

bjz Kortárs művet – akár Vajda-művet – sikerre vinni, ez úgy tűnik, a BDZ találmánya. Hollerung Gábor mindig megnyugtatja a közönséget, hogy nem kell félnie, szép lesz a bemutatásra váró mű, szeretni fogják. Néha az az érzésem, ezt már nem is kell mondania a mi közönségünknek, mert e bevezető nélkül sem ijednének meg a „kortárs magyar” jelzőktől. Ön mit gondol erről az új Vajda műről? Már a fülében van, tanulja?

Amit Gábor mondott Vajda zenéjéről, az tényleg teljesen helytálló, és fokozottan igaz erre a zongoraversenyre. Vajda – hál’istennek – olyan szintézist tud megvalósítani, hogy nagyon igényes, szuverén alkotóként a szélesebb közönség

számára is teljes mértékben befogadhatók tudnak lenni a művei, és közben mégsem érzi azt az ember, hogy a szerző kompromisszumot kötne a siker érdekében. Ez különösen fontosnak tűnik egy olyan műfaj esetében, mint a zongoraverseny, amely magában hordozza a nagyközönség érzetét a szólista számára, hiszen ez nem az a műfaj, amelyet egy kis szobában adunk elő.

bjz Nagy zenekar, nagy terem, hangszeres szólista: ez már önmagában zenei ünnep. A közönség, a szerző, az előadók közös ünnepe lehet egy ősbemutató, noha talán más-más szempontjaik vannak.

Igen, én is azt hiszem, hogy más a zeneszerző szempontja, és más az előadóé. Úgy gondolom, hogy előadóként azokat a műveket is adekvátan meg kell tudnom szólaltatni, amelyek kevésbé érthető nyelvezetben íródtak. Remélhetőleg olyankor is megvannak az eszközeim ahhoz, hogy mondandójukat, érzelmvilágukat át tudjam adni a közönségnek. Nyilván egy Vajda-mű esetében kicsit egyszerűbb dolgunk van, mint amikor egy olyan szerző művével találjuk szembe magunkat, ahol nekünk magunknak is alaposan fel kell térképeznünk a művet, meg kell értenünk a szerző zenei univerzumát, de egy művésznek mind a kétféle akadályt meg kell tudnia ugrani. Végül is az a zongoristák szerencséje, hogy rendkívül sokféle zenét játszhatunk, szinte válogathatunk, mazsolázhatunk, mint a piacon.

bjz A közönségnek is ez a jó: választhat ismeretlent, amit megszerethet. Különösen igaz ez magyar szerzők esetében, legyenek akár írók, költők vagy képzőművészek, hiszen minden fontos számunkra, ami hazai, különösen, ha az alkotó kortársunk is.

A kortárs, élő zeneszerző művét megszólaltatni különleges dolog az előadó számára. Mi, Andreával, már összepróbáltuk a dalciklust, próbáltuk a helyére tenni a dolgokat, amikor egyszer csak jött Vajda János, és rendkívül izgalmas volt, hogy azt mondta, na, ezt azért egy kicsit így, azt meg egy kicsit úgy, vagy hogy inkább ebbe az irányba kellene vinni az előadásmódot... Nagyon egyértelmű instrukciókat adott. Az volt

a benyomásom, hogy a bemutató közeledtével egyre jobban éreztük, mennyire intenzív jelenlétet kíván ez a dalciklus, és mennyire központi szerepe van János azon instrukciójának, hogy szuggesztív módon, nagy töltéssel kell előadni a művet. Olyan is előfordul, hogy az ember kínosan igyekszik betartani a beírt metronómszámot, majd jön a szerző, és azt mondja, hogy ne vicceljete, azért kicsit lehet folyékonyabban... nem kell ennyire leállni... Igen, nem mindig könnyű kiolvasni a kottából a szerzői szándékokat, vagy ezeket értelmezni, bár ez nem mai probléma, száz, kétszáz éve komponált művek között is találkozhatunk hasonlóval.

bjz Az előadó célja, hogy a szerző művét sikerre vigye... Mennyire rugalmas az előadó és az élő szerző kapcsolata e téren?

Én amellel vagyok, hogy ha csak lehet – bár mondjuk, egy amerikai szerző esetében ez nyilván nehezebb, még akkor is, ha ma már a technika lehetővé teszi például egy felvétel elküldését –, kérjük ki a szerző véleményét, ismerjük meg a szándékát, éljünk ezzel a lehetőséggel, ha már van.

bjz Hogyan történt a felkérés? Ki kereste meg Önt? Vajda János vagy Hollerung Gábor? János fejéből pattant ki az ötlet, ő hívott fel, hogy írt egy zongoraversenyt, volna-e kedvem eljátszani vagy legalább megnézni... Mondtam, hogy persze, naná, hogy megnézem... és nem kellett tizenöt percnel több, hogy visszaírnak neki: örömmel vállalom, és nagyon megtisztelő a feladat, a felkérés.

bjz A felkérést követi a mű megtanulása, a felkészülés. Ez hogyan zajlik? Megszólal az Ön fejében a partitúra vagy a zongoraszólam? Hol kezd? A végén, mint sokak az újságolvasást? A közepén? Az elején? A kotta szerint, amit itt most én is látok Önnél, az első tizenkét ütemben csak a zenekar játszik, ezt követően szólal meg a zongora.

Ma már a technika eljutott oda, és János élt is ezzel a lehetőséggel, hogy elküldött nekem egy, a partitúra alapján számítógéppel előállított hangfájl-t, vagyis tulajdonképpen rögtön megszólal a darab, ami ugyan nem pont az, ami

majd tényleg megszólal, de már ebből is sok következtetést le lehet vonni. Nyilván minden mű más, más a nehézségük is. Ezt a művet a kotta alapján közepes nehézségűnek mondanám, nagyon jól játszhatónak és zongoraszerűnek tűnik, de azért az évtizedek tapasztalata azt mutatja, hogy az ember csak 70-80%-ban méri fel jól már az elején, hogy mi lesz nehéz, és mi lesz kevésbé az. Meglepetések mindig adódhatnak. Lehet, hogy ami elsőre nagyon kényelmesnek tűnt, az a végére mégis nehezzé válik.

bjz Talán azért is zongoraszerű, jól játszható ez a zongoraverseny, mert a zeneszerző maga is zongorista.

Általában nagyon jól játszhatók Vajda János művei, bár ő mindig szabadkozik, hogy szerintem nem eléggé zongoraszerűek. De vannak nagy zeneszerzők, akik, bár kiváló zongoristák voltak, mégsem az a fő szempont a számukra, hogy egy adott mű jól a pianista kezére álljon, hanem vannak nagyon egyértelmű zenei gondolataik, amelyeket helyenként kicsit nehezebb kivitelezni. Végül is az a lényeg, a cél, hogy adekvátan valósuljon meg a szerzői gondolat, még ha kicsit rá is kell „feszülni”. János tényleg törekszik arra, hogy a hangszerhez és a játékoshoz idomuljon a zenei anyag, és – például a zongoraszonátában is – csekély azoknak a zenei részeknek az aránya, 10-15%, ahol kicsit „ügyeskedni” kell, vagy egy nagyon jó, kényelmes újrendet kell kitalálni. A zongora megkerülhetetlen hangszer, minden zenész kapcsolatba kerül vele valamilyen formában, és nagy előnye, hogy mindjárt ki lehet próbálni, hogy is hangzik egy mű.

bjz Ön hogyan lett zongorista? Mikor ismerkedett meg a hangszerrel? Mikor próbálta ki először? S mikor dőlt el, hogy a zongora lesz a hangszere, a sorsa?

Jó kérdés... volt otthon zongora, az kétségtelen, s ez biztosan megkönnyítette a választást, de érdekes módon maga a pillanat nincs meg bennem, hogy mikor dőlt el: a zongorát szeretném választani a zeneiskolai tanulásra. Az, hogy zongorista, muzsikus szeretnék lenni, már egyértelműbbnek tűnik: hetedikes koromra teszem ezt a pillanatot.

bjz Sokan kerülnek így, kisgyermekként, kapcsolatba a zongorával: ott áll a lakásban, könnyű megszólaltatni, és nagyon hamar megadja a muzsikálás örömét.

Igen, egy gyermek számára, például egy klarinéthoz képest például, óriási előnye, hogy leüt egy hangot, az megszólal, és hamar, könnyen elő tud adni egy kis darabot.

bjz Ön két egyetemen is tanít, fellép zongoraművészként, előadásokat is tart. Hogyan fér meg egymás mellett ez a sokfajta tevékenység? Hogyan telik egy napja?

Amikor jön egy ilyen klassz felkérés, akkor nem kérdés, hogy annak bele kell férnie a napomba. Úgy kell alakítanom. Voltak ebből a szempontból nehezebb éveim, de most egy picit kiszámíthatóbbak, tervezhetőbbek a napjaim, hiszen a gyermekeim már nagyobbak, és a nyár különösen alkalmas arra, hogy az ember tanuljon, készüljön. Jelenleg két egyetemen tanítok, a

Zeneakadémián és a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Karán. Miskolc, mint város, nagyon pozitív számomra, mert a természeti környezete rendkívüli, például alig tizenöt perc-re van autóval Lillafüred. A Zenepalota épülete is szépen fel van újítva, nyugodt körülmények között lehet dolgozni.

bjz Mit tudhatunk meg zenei tárgyú előadásairól?

Néha kapok ilyen felkéréseket. Nem tartozik a fő tevékenységeim közé, noha érdekes tud lenni, főleg akkor, ha az ember maga választhatja meg a témát. Az elmúlt években két alkalommal is tartottam előadást Szaporóban, Japánban, ahol a Zeneakadémia kihelyezett mesterkurzusa van már régóta, és egész Japánból jönnek hallgatók, akik órákat kapnak a Zeneakadémia tanáraitól. Az ilyen előadásokra való felkészüléskor jobban el lehet, el kell mélyülni a témában, a művekben. El kell döntenem, milyen darabokat mutassak be

NÉVJEGY: RÉTI BALÁZS

1974-ben született, Budapesten.

Tanulmányok:

1987–1992: Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium. Tanára: Eckhardt Gábor.

1992–1998: Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem. Tanára: Nádor György.

2000–2003: Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Doktori Iskola.

2007: DLA fokozat megszerzése.

Tudományos fokozat, egyetemi beosztás.

Egyetemi docens (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem)

Főiskolai tanár, intézetigazgató (Miskolci Egyetem, Bartók Béla Zeneművészeti Kar)

Mesterkurzusok. A számtalan magyarországi mesterkurzuson kívül tanított Olaszországban, Lengyelországban, Japánban, Üzbegisztánban, Kínában, az Egyesült Államokban és Peruban.

Fontosabb koncertek. Fellépett Európa számos országában, az Egyesült Államokban, Mexikóban, Peruban, Chilében, Japánban, Indonéziában, Kazahsztánban és Üzbegisztánban.

Versenyeredmények: Magyar és külföldi versenyek díjazottja, többek között 1989 Békés-Tarhos; 1996 Írország; 1997 Scheveningen; Pörtlach.

Legutóbbi fellépései a BDZ-vel. 2019: Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem; Beethoven: Karfantázia. 2016: Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem; Ravel: G-dúr zongoraverseny. 2015: Klauzál Ház, Budapest; Sosztakovics: II. zongoraverseny.

a rendelkezésemre álló háromnegyed órában, így sokszor inkább az a kérdés, mit ne mondjak el a limitált idő alatt.

bjz Nagyon érdekes, hogy a keleti népek mennyire és milyen régen érdeklődnek a magyar és általában az európai zene iránt, s hogy ők mennyivel jobban értik, érzik a mi zenénket, mint mi az övékét. Sokan, sok művet ismernek, de talán van, aki épp az Ön előadása nyomán kezd érdeklődni a magyar zene iránt.

Sokat gondolkodom én is azon, hogy ezt a mérce-t hogyan kell beállítani. Érthető is legyen valamennyire az előadás, emeljen is ki fontos részleteket, de közben ne váljon felszínessé sem.

bjz Nemcsak e kis nemzetközi kitekintés miatt, de nagyon érdekelne, hogy Ön hogyan látja a klasszikus zene, a kortárs zene jövőjét? Lesz? Nem lesz? Vannak hallgatók, tanárok, születnek új művek, van közönség? Én biza-kodó vagyok.

Én is optimista vagyok, noha sokszor temették már ezt a műfajt, és az újabb és újabb zenész-generációknak a közönsége is kitermelődik valahogyan. A pálya előadóművészeti részét Magyarországon a „staféta” szóval tudnám leírni, tanárok generációi váltják egymást, adják

tovább tudásukat. És szerintem, bár nem mer-nék itt szakértőként nyilatkozni a zeneszerzés-ről, de összehasonlítva azzal, amikor én voltam hallgató a '80-as évek környékén, most mintha lenne egyfajta felszabadulás, polarizáció a zenei életben. Jobban megértik és elfogadják egymást az alkotóművészek. Legalábbis zongoristaként én ezt érzékelem.

bjz Ön zongoristaként, tanárként, előadó-ként sokfelé megfordul. Milyen érzés az alma materben fellépni?

Nagyon inspiráló, izgalmas érzés. Ki kell men-ni a Zeneakadémia színpadára, és csúcsmódot nyújtani. Lehet, hogy az emberben olyan ener-giák szabadulnak fel itt, amilyenekre nem is számít, amilyeneket ez a szituáció, ez a hely, az alma mater szül. S ha hozzáteszem, hogy tanárként a Dohnányi-teremben tanítok, és amikor felnézek, látom a fényképeket róla és a tanítványairól, akkor azt mondhatom: igen, az ember érzi zenei örökségünk súlyát, a fe-lelősséget.

Közönségünk 2024. szeptember 29-én, a 20.00 órakor kezdődő koncerten hallhatja Réti Balázs zongoraművészt a BDZ-nap keretében a Zeneakadémián. Műsoron Vajda János: Zon-goraverseny (ősbemutató). ■

2024. november 15. 19:00 | Klauzál Ház

BÉCSI KÖRUTAZÁS

Schubert: Az ördög kéjlaka – nyitány
Beethoven: III. zongoraverseny
Mozart: D-dúr (Prágai) szimfónia KV 504

Mitra Kotte – zongora
Budafoki Dohnányi Zenekar
Vezényel: Guido Mancusi

JEGYVÁSÁRLÁS | [BDZ.JEGY.HU](https://bdz.jegy.hu)

 KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM   KLAUZÁL HÁZ

Ha jól csináljuk, a zene magáért beszél

Az iráni származású, Bécsben született **Mitra Kotte** gyönyörű, tökéletesen nő. A naptárja tele van izgalmas feladatokkal, ő pedig tökéletes egyensúlyban készül: hol egy zongoraversenyre, hol egy kamarakoncertre.

Szöveg: Szalai Eszter M.

Nem tudom, miért, de úgy képzem, egy művész napja szigorúan be van osztva, percre pontosan: felkelés, gyakorlás és így tovább...

Való igaz, kell a fegyelem, különben könnyű elcsúszni az idővel. Egy jó reggeli után – ami nagyon fontos – jön a gyakorlás, aztán meg a pihenés. Ez utóbbi is fontos, mert az agy egy bizonyos mennyiségen túl már nem tud új információt befogadni, feldolgozni, kell időt hagyni neki a regenerálódásra.

Hogyne, sőt, ha bármilyen más tevékenységet végez az ember, az agya a háttérben továbbra is dolgozik a feladaton, és bármelyik másodpercben találhat egy új ötletet.

Igen, az aktív szabadidőnek rengeteg pozitív hatása van. Az edzés, a mozgás erősíti a testet és feltölti energiával, a környezetváltozás pedig nagyon inspiráló. Nem lehet egész nap a zongora mellett ücsörögni. Persze, nagyon fontos a gyakorlás, de minden helyzet hozzáad valamit ahhoz, amit a zenéről tudunk vagy gondolunk, és ha az elménk felszabadul, kipihente magát, újult erővel tud ismét munkához látni.

Milyen sportokat űzhet egy zongoraművész?

A kezemre nagyon vigyázok, kerülöm azokat sportokat, ahol megsérülhet, így sajnos szöba sem jöhet a futball, a kosárlabda, a röplabda, a tenisz, és úgy általában a labdajátékok. Nagyon szeretek futni és edzőterembe járni. Súlyokat emelek, persze óvatosan, erősítem a vállamat és a karomat, egy zongoristánál nagyon fontos, hogy ezek a részek erősek és rendezettek legyenek. A hátamra is nagyon kell figyelnem, mert sokat ülök a zongora mellett, és ha nem erősítem a hátizmait, könnyen megfájdulhat az a rész. A súlyemelés, erősítés

Fotó: Andrej Grilic

jól kiegyenlíti ezt a fajta speciális ülőmunkát. Ezen kívül még nagyon szeretek úszni, kikapcsol és az ízületeknek is nagyon jót tesz.

Novemberben Beethoven c-moll zongoraversenyét játssza a Budafoki Dohnányi Zenekarral Budapesten. Ez a darab – gondolom – már a kezében van. Honnan merít új ihletet, új ötleteket egy-egy előadáshoz?

Igen, erről a darabról azt hiszem, elmondhatom, hogy tényleg a kezemben van, mert már sokszor játszottam. Ez a mű egyébként különleges helyet foglal el a szívemben, mert ezt játszottam, amikor életemben először léptem fel igazi nagyszínpadon, nagyzenekarral. A bécsi Konzerthausban volt a hangverseny évekkal ezelőtt. Fontos helyszín, nagy létszámú közönség, igazi, emlékezetes első alkalom volt, nem is felejttem el, amíg csak élek.

Akkoriban rengeteget készültem rá, gyakoroltam, tanultam az akkori tanárommal. Az azóta eltelt évek alatt természetesen tovább változott a játékom, fejlődtem. Egyre jobb lett, új lehetőségeket, új színeket találtam a darabban. Most pedig, hogy újra előadhatom, nem kell újratanulnom, nem kell újra begyakorolnom, inkább azon dolgozom, hogy az elmúlt évek alatt megtalált színeket és ötleteket beletegyem, belegyúrjam és ezáltal egy másik szintre emelhessem a darabot.

Egy versenymű esetében van az előadóművésznek egy elgondolása és van a karmesternek is egy. Hogyan dől el, hogy ki nyer?

Ebben a mostani, konkrét esetben az a jó – és ennek nagyon örülök –, hogy Guido Mancusi lesz a karmester. Vele már kétszer is dolgoztunk együtt, egy Mozart- és egy másik Beethoven-zongoraverseny előadásán, mindkét esetben a Dohnányi Zenekarral. Guido és én egyformán gondolkodunk, szóval biztos vagyok benne, hogy nagyon könnyen és jól fogunk tudni együtt dolgozni. Nagy előny, hogy jól ismerem a muzikalitását és hogy nagyra tartom a zenekart is. Nagyon várom ezt a koncertet, mert ilyen alapokkal biztos, hogy emelni fogjuk egymást, és a végeredmény pedig csodálatos lesz.

Akkor mondhatjuk, hogy ez most egy kivételesen szerencsés együttállás.

Igen, ez így igaz. Általánosságban pedig azt gondolom, fontos, hogy egy előadóművész, szólista tudjon vezetni. Meg kell mutatnia, mit szeretne, mit gondol, hogy a zenekar megértse és képes legyen követni. A művész energiát közvetít, a zenekar veszi ezt és visszaadja, enélkül a kapcsolat nélkül nem létezhet a muzsika.

Külső szemlélő számára egy zongorista nagyon izolált helyzetben kénytelen dolgozni, mert háttal van a vele együtt muzsikáló művészeknek, szemkontaktus nélkül.

Igen, mi még a többi hangszeres szólistához képest is hátrányban vagyunk, mert ők – talán a csellistákon kívül – mozoghatnak a színpadon. A legfontosabb, hogy a karmesterrel meglegyen a szemkontaktus. A többi zenéssel pedig... nos, ez olyan, mint a kamarazenélés. Nagyon érzékenynek kell lenni. Meggyőzően játszani, hogy akkor is tudják, hogyan kell reagálni, ha nem látják a szemem vagy az arcom. Ha jól csináljuk, a zene magáért beszél. Egyébként egy ilyen szituáció magáról a zenekarról is sokat elárul. Ha a koncertmester jól tudja vezetni a zenekart, ők egységesen muzsikálnak, jól tudnak együtt játszani, akkor minden rendben van. Ha ők egymással sem tudnak jól együtt muzsikálni, akkor nagyon nehéz lesz a dolgunk.

Tehát a zenekar érettségén és magabiztoságán is múlik, hogy felépül-e ez a kapcsolat és létrejön-e a varázslat.

NÉVJEGY: MITRA KOTTE zongoraművész

1995-ben született, 4 évesen kezdett zongorázni. *Iskolái:* Bécsi Zeneművészeti Egyetem – Különleges Ifjú Tehetségek Program. *Mesterkurzusok:* Lang Lang, Karl-Heinz Kämmerling, Milana Chernyavska, Christopher Hinterhuber, Pavel Gililov, Oleg Maisenberg, Bernd Goetzke, Elisso Virsaladze, Jura Margulis, Robert Levin, Ya-Fei Chuang, Paul Badura-Skoda, Jacques Rouvier, Matti Raekallio, Dominique Merlet

Igen, és itt nem lehet mellébeszélteni, mert a közönség azonnal megérzi, hogy mi a helyzet.

Nyakunkon az ősz, mennyire van tele a naptárja?

Szerencsére tele van, és sokféle, nagyon érdekes feladat vár rám. Még a Beethoven-koncert előtt, szeptember végén jövök egyszer Budapestre, a Liszt Múzeumba. Bach, Schumann és Chopin-műveket játszom. Előtte Svájcban, Veveyben lesz egy kamarakoncert, ahol Kian Soltani gordonkaművéssel játszunk egy iráni szerző műveit. Mindkettőnk szülei Iránból származnak, ezért ez a projekt nagyon izgalmas számomra. Lesz még az ősszel két koncert, két szólóest az Amerikai Egyesült Államokban, New Yorkban és Washingtonban. Itt 19-20. századi zeneszerzők műveit fogom előadni. Ezt a zenei anyagot idén vettem fel lemezre, 2025-ben fog megjelenni. Novemberben pedig egy különleges esten fogok közreműködni. Zene és költészet a címe, én zongorázni fogok, egy színész, Markus Meyer pedig részleteket olvas fel Mark Twain írásából. Ezt már nagyon várom, mert érdekes és új megközelítés. Egy zongorista gyakran magányos a színpadon, üdítő változatosság, amikor van ott valaki más is.

Mitra Kotte zongoraművész 2024. 11. 15-én 19:00 órakor a Budafoki Hangversenyesték bérletes koncertjén lesz hallható a Klauzál Házban. Műsor: Schubert: Az ördög kéjlaka – nyitány, Beethoven: III. zongoraverseny, Mozart: D-dúr (Prágai) szimfónia KV 504.

Nem díszletet tervezünk, hanem valóságot

A legfőbb kép a mű levegője

Az érzések kifejezésére le kell kötni az érzékszerveket, ebben az egyik szereplő a látvány. Erről a világról, valamint a közös produkciókban is alkalmazott technikáról beszélgetünk a tervezővel, **Nagy Viktóriával**. Mivel a művész előző életében delfin volt, hol máshol is találkozhattunk volna, mint a hangulatos Szent Lukács Gyógyfürdő patinás épületeit ölelő kertben? A platánfa alatt szó esett a festészetről, Csongor és Tündéről, a tanításról és utazásokról.

Szöveg: *Petró Margit*

Kezdetben ózdkodtál a tanítástól...

Nagyon korán felkért a nyíregyházi kisképző, akkor végeztem az egyetemen, éppen az utolsó évben. Rám is fért volna anyagilag, hogy legyen egy fix munkám, de azt gondoltam: én meg a tanítás? Megköszöntem és nemet mondtam. Az élet úgy hozta, hogy jött egy újabb felkérés. Megint nemet mondtam. Háromszor, négyszer felkértek, s akkor azt gondoltam magamban, hogy nem olyan vészes, csak heti egy nap, Viki, vállald el! Elvállaltam. Készültem, izgultam, illusztráltam, jegyzeteket készítettem, és amikor elkezdtem beszélni, az első három perc után láttam, hogy a tizen-huszoneves diákok szája tátva maradt. Csendben voltak, figyeltek. Abban a percben átfordult bennem az egész, élveztem, azóta is szeretek előadni, mesélni. Ennek most már tizenöt éve. Én nem keresem a tanári lehetőségeket, azok találnak meg engem. Valószínűleg életfeladatom, hogy át kell adnom a tudást. Egyetemi előkészítőt is tartok, idén is fölvettem a tanítványaimat a kaposvári egyetemre.

Hogyan tudod összeegyeztetni a látványtervezői munkád a tanítással?

Sokszor nehéz megoldani, amikor a tanítási napok egybeesnek a főpróba-héttel vagy a ruhapróbával, de akkor viszem magammal a diákjaimat és nézik, ahogy dolgozom. Ebből is rengeteget tanulnak. Nagyon szeretik, ahogyan mesélek nekik mindenről, elismerés, hogy kitartóan járnak az óráimra. A Metropolitan Egyetemen angol

nyelven tanítok, mert külföldi osztályt viszek, a világ összes részéről vannak növendékeim. Nagyon jó belelátni, hogy mi van a huszonevesek fejében, a hazájukból mit hoztak magukkal, milyen világot képviselnek.

Milyen a viszonyod a zenével?

A zene az életem. Már ötévesen mondtam a szüleimnek: anya, apa, én zene nélkül nem tudok élni! Nem nagyon tudtak mit kezdeni ezzel az érett kijelentéssel. Születésnapomra az egyik gyerekkori udvarlómától kaptam egy VHS-kazettát Mozart csodálatos zenéjével. Kifeküdtem az udvarunkon a fűbe, s ott hallgattam naphosszat, miközben bámultam az égboltot és le voltam nyugózva. Így alakult, hogy beleszerettem a zenéjébe. Szabolcsban, Kisvárdán nőttem fel, s akkoriban nem volt ott túl nagy színházi vagy kulturális élet. A komolyzenével való első találkozásom ez a VHS kazetta volt. Az egész művészeti pályámat Mozartnak köszönhetem. Akkor, ott a fűben, tizenévesen biztos lettem benne, hogy az én utam a művészet lesz. Azt gondoltam, hogy ha ilyen csodálatos dolgokat alkotnak a művészek, attól nincs is szebb a világon.

Persze rajzoltam, festettem már gyerekként is, az ember ráérez, hogy mi az ő útja. A Nyíregyházi Képzőművészeti Középfiskolába jelentkeztem, ahová fel is vettek. Ott akkor indult először az országban díszlet- és jelmeztervezői szak Gyarmati Ágnes vezetésével. Csodálatos csillagzat alatti négy év volt az. Nagyon hálás vagyok Ági

néninek és minden tanárnak, aki ott tanított, mert boldogság volt ott tanulni, igazi szárnybontogatás. Nagyon fontos, hogy a 14-18 év közötti fiataloknak milyen közegben zajlik az élete. Ebben az életkorban annyira képlékenyek, nyitottak és minden erősebb nyomot hagy. Csak dicshimnuszokban tudok beszélni a tanári karról.

Jött az egyenes út, ami nem is volt annyira egyenes. Természetes volt, hogy a képzőművészeti szakközépiskola után egyetemre jelentkezem, ám akkor éppen nem indult díszlet- és jelmeztervező szak. Már megfertőződtem addigra a színházzal, nem mentem másfelé, ezért előkészítőre iratkoztam be, ami megint csak egy kincs volt. Nagy Gábor volt a mesterem, aki azt mondta: ilyen tehetséges embernek kár díszlettervezőnek lennie, menjek festő szakra. Szót fogadtam. Harmadik legjobb pontszámmal vettek fel a festő szakra, ami nagy dolog volt, mert a demográfiai hullám csúcsán születtem. Volt egy csodálatos évem Nagy Gáborral, nagyon sokat köszönhetek neki. Viszont a színház iránti érdeklődésem csak nem akart elmúlni. Arra vágytam, hogy nagy tereket alkossak. Ez egyfajta bennem élő megalománia, ezért is imádom az operát, mert az hatalmas érzelmeket közvetít, és látványtervezése monumentális térmegfogalmazást igényel. Hiányzott az alkotócsapat nyüzsgése, a közönség visszajelzése, a taps.

A festészetben ez nincs, az sokkal magányosabb műfaj. Nem kis küzdelemmel átjelentkeztem a díszlet- és jelmeztervező szakra, és még négy évet töltöttem ott. A festészet a mai napig is az életem része, bár ezt nem publikálom nagyon, mert az alkotói folyamat és a produktum egy érzékeny, intim világ számomra. A színház nyüzsgő, sokszínű és intrikus világa után ma is ott találok újra magamra. A festés olyan nekem, mint egy ima. Akkor nincs ott más, csak Isten, a vászon meg én. Tavalay, 2023-ban volt először olyan kiállításom, ahol festményekkel szerepeltem. Eddig nem éreztem, hogy meg kellene mutatni a műveimet a nagyközönségnek. A legnagyobb dicsőretet Nagy Gábortól kaptam: Viki, folytasd! Mindig zenére festek, állandóan szól otthon, a témáimhoz mindig választok valamilyen zenét.

Hogyan hat egymásra és a te munkáidra a zene és a képzőművészet?

Nagyon érzelmes ember vagyok, a zene az érzéseim felszabadításában, az elmélyülésben is segít, meg az érzelmeim megélésében munka közben. Amikor prózára tervezni kérnek föl, akkor is keresek hozzá egy olyan zenét, ami szerintem passzol a hangulatához, és egészen addig abban a világban élek, amíg az eredmény meg nem születik. Olyan érzés ez, mintha folyamatosan, a normál alapállapotomhoz, a létállapothoz lenne szükség a zenére, mivel számomra a szavak kevesek az érzések kifejezéséhez. A zene talán még a képzőművészetnél is erősebben fejezi ki az érzelmek rezdüléseit. Mindenem a kép és zene. A zenére való festés régi történet. A mostani időszakomban is csodálatos tartom, hogy olyan lehetőségeket kapok, amelyekben a látványtervezői és festészeti munkásságomat ötvözhetem. Hiszen a festményeimet megmozgatom egy animációs stúdió segítségével, mozgó festményeket készítek zenére. Ez már Wagnerhez kötődik. A BDZ-előadásra is ilyen munkával készülök. Ezt először tavaly, az MVM Zenergia Gálakoncertjén alkalmaztam. Ez egy új technika, örömmre a közönség és a sajtó is pozitívan reagált. Képes vagyok napokig korrigálni egy foltot, amíg nem vagyok elégedett a tónussal. A mostani technikámat leírhatnánk tulajdonképpen úgy, hogy a festészet megmozdítása zenére.

Imádok műfajokat keverni. A Csongor és Tündét is kivitettem a színház falai közül. A végeredmény a film, a festészet és a zene műfajaiból született meg, olyan, mint egy animációs film.

bjz Nem elég a zene vagy a látvány magában? Miért együtt kellene?

Nagyon elmélyülök egy-egy műben, amikor a látvány megszületik. Együtt szoktam élni a zeneszerző vagy az író szellemével. Most Wagnerrel élek együtt, jelentem, bent lakik a műtermemben. Annyira elmélyülök, hogy átérzem, mit éreztek, amikor komponáltak, milyen gondolataik voltak. Tehát sokkal több a látvány annál, mint hogy helyszínt vagy hangulatot jelöljön. Egy életképet, a műből áradó filozófiát teszek le a képzőművészet nyelvén a zene rezdülései mellé. Az adott műre fókuszálva eszembe jut, hogy tényleg él az alkotó szelleme, létezik halhatatlanság.

Nagy Viktória: Energia

„Akinék megadatott a képesség az alkotásra, annak megadatott a képesség a halhatatlanságra.” (Csontváry Kosztka Tivadar)

Miért nem elég magában csak a zene vagy a látvány? Azért, mert van szemünk és van fülünk. Már az illatos színházat is kitalálták. Le kell kötni az érzékszerveinket, és azokat az elképesztően fontos érzelmeket, amelyeket a zene hoz magával, egyensúlyba kell hozni a szemünkkel, hogy az élmény erősebb és befogadhatóbb legyen. Azt gondolom, hogy együtt sokkal kiegyensúlyozottabb az élmény.

bjz Lehet ez a manipuláció, a befolyásolás eszköze is?

Ebből él az egész reklámszakma. Vizualitással

áru. Elhítt dolgokat. A mozgóképeket az emberi agy valóságként éli meg, ez orvosi tény. Ezért a film rendkívül erős hatást vált ki. A festett mozgóképsorok alkotása során az érzelmek felfokozása a célom, előhozni a zeneszerző érzelmeit. A zenemű tisztelete mellett szeretek párbeszédet kialakítani a zene ereje és a képzőművészet között. A látvány és a képzőművészet hatalmas erő. Az ember rajzolás közben használja az agyának legnagyobb kapacitását, még a matematikánál sem használja ennyire.

bjz Látszat és valóság. Mit lát a hétköznapi ember, s hogy látja a művész?

Csak nézzük ezt a teret! Innen látjuk a Lukács Gyógyfürdő falát. De amint felmész a teraszra, teljesen más látsz. Körülvesz minket egy mindig változó tér. Napszaktól függően más színek vannak reggel és este 7-kor, más a levegő sűrűsége. Más a perspektíva. Ezt a sokdimenziós teret, amelybe beleszülettünk, leképezni egy sík papírra – ez komoly agymunka.

Bármerre megyek, ha látok valamit, aminek üzenete van, fotózok is. Talán a legjobb válasz kérdésre kedvenc költőm, Weöres Sándor egyik mondata: „Nem a hegy és nem a völgy a valódi, hanem a szépség, melyet képzeleted a hegyek-völgyek formáin élvez”. A diákjaimnak is mondom, hogy persze meg kell találni a formát, mivel fejezzem ki a mondanivalót, de ezen túl mindig kell lennie benne egy plusz üzenetnek. Ezt az alkotó lecsatornázza az égi világból. Erre képes az igazi művész. Átadni azt a végtelenbe nyúló szépséget, amiről Weöres Sándor beszélt.

bjz Hogyan álmodod meg a munkáidat? Van olyan technika, ami többletet jelent a szemlélődésnél?

A meditáció nagyon intim dolog. Mindig is voltak vízióim. Nyitott szemmel is láttam olyan képet, ami nem volt materiálisan ott. Képelek, s amit képelek, megfestem, ez természetes. Azonban a meditáció nagyon érdekes előrelépést jelentett. A covid alatt volt időm arra, hogy megtanuljak egy mestertől meditálni. A meditációval azt értem el, hogy ezeket a víziókat tudatosan be tudom vonzani, esetleg meg is tudom fejteni. Vannak olyan festményeim, amelyek meditációban jelentek meg és vannak, amelyek „csak” fantázia

Nagy Viktória: Symphony of Joy

alapján. Eljött hozzám a mesterem, Nagy Gábor és azt mondta: Viki, azok a legjobb képeid, amik élményalapúak! – és rámutatott arra a képre, amit meditációban láttam. Pedig nem tudta, de megérezte, hogy élményalapú. Rengeteget tudok profitálni a meditációból, mind az életutam irányításában, mind a művészetben. Általa tudatosabb rálátást nyer az ember az élet dolgaira. Ez jó hatással volt az életemre, megtaláltam a párom, megérkezett hozzám több szerelemmunka, s még sok területen változtatott az életemen.

A szemlélő érzi, hogy mi a legkifejezőbb a számára. Érvényesül Eisenstein montázs-elmélete – bennem kialakult egy kép, megalkotom a színpadi képemet, az már egy másik kép vagy festmény. Jön a néző, befogadja, benne is megszületik egy kép, és azt az élményt hazaviszi. A legnagyobb elismerést a Csongor és Tünde előadás után kaptam, amikor egy néző azt mondta: Viki, már háromszor álmodtam a Csongor-díszletted. Megjelent álmodban. Talán olyan élmény ez

A taorminai színháznál

neki, amit mindig magával visz.

A tanításkor is mondom, nem díszletet tervezünk, hanem valóságot. Nem a felsorakoztatott tárgyak szerint tervezek. Kialakul bennem egy vízió, egy színekavalkád, fényszövet, azt kell lebontani a legapróbb részletekre, akár a kilincsig, és aztán még azt lefordítani a műszak nyelvére is, legyártatni a lakatossal meg az asztalossal. Nem könnyű munka. A fő kép, a fő vízió a műnek a levegője. Legyen az írott mű, zenemű, a levegőjét teszi oda az ember. Valóságot alkotok. Ez az én hozzáállásom ehhez a szakmához. Hosszú folyamat: kitalálom, megrajzolom, fogom a műhely kezét, a varrodáét... Vannak anyagi, technikai akadályok, ezeket úgy kell kezelni, hogy közben ne sérüljön az, amit megálmodtam. Rengeteg gyakorlati dolgon át kell menni, míg meg tudom teremteni az atmoszférát, küzdelmes és hosszú az út.

bjz Megtudhatunk valamit a készülő műről, az előadásról?

Külön ehhez az előadáshoz festek képeket, ezeket mozgatom meg az animáció segítségével. Ebből egy kiállítás is szeretnék a fogadótérben, az animációs film alapjául szolgáló festményekből néhány ki lesz téve. A végeredmény hatalmas LED-falakon lesz kivetítve a zenekar körül. A MŰPA tere fölfelé nyílik, ezért kitaláltam egy kinetikus szobrot, ami a zene örökkévalóságára utalva folyamatosan mozogni fog.

Születésem óta általában az élet szép oldalát igyekszem megmutatni. Pedig nekem is voltak nehéz pontok és megoldandó dolgok az életemben,

NÉVJEGY: NAGY VIKTÓRIA látvány- és jelmez-tervező

- kiborulok, ha rossz filmet látok
- függő lettem az indiai ízekről, különösen a tikka masalától
- szeretem a lovakat, szeretek lovagolni
- esőhangra alszom el
- rajongok az operákért
- imádok az asztal tetején táncolni
- előre megálmodom, ha rossz dolgok fognak történni

lenne miért szomorkodni. De a legnagyobb szomorúságomban sem festek szomorú képet, hanem mindig az élet szeretetét és vidám voltát fejezem ki a munkáimban. A végtelenséget, a végtelen energiák mozgását. Jellemző rám a meg nem szűnő élet megmutatása, legyen ez festmény, látványterv, ez működtet engem. Úgy érzem, kötelességem ezt hirdetni, ezt a végtelen szépséget, amelyben élünk.

A műsoron Strauss- és Wagner-művek lesznek. Wagner közelebb áll hozzám, vele eddig többet foglalkoztam. Őt tartom a világ első filmzeneszerzőjének, annyira képi. Strauss-szal még nem foglalkoztam annyit. Azt hiszem, nála inkább figurális megfogalmazást alkalmazok, Wagnernél pedig Turner ihlette tereket keltek életre.

↳ Vonzódsz a Csongor és Tündéhez. Úgy tudom, ez egy visszatérő motívum a pályádon. Most milyen formában foglalkoztat?

Gyerekkori szerelem, még tizenhat éves koromban, Szabolcsban olvastam először. Sok mindent nem értettem, de szerelmes lettem a műbe. A tere, a világa magával ragadott, és már akkor festettem hozzá jelmezeket és látványt. Nagy boldogság volt, hogy 2016-ban Vidnyánszky pont a Csongor miatt hívott fel, hogy tervezzem meg. Mondtam is, hogy Isten ajándéka ez a feladat! Az előadás a mai napig látható, nagyon nagy sikere van. Ott is egy kinetikus szoborhoz hasonló a látvány, filmes hatású, mert folyamatosan mozog a díszlet, sose áll meg.

A Vörösmarty-szerelem tovább folytatódott, mert pályáztam az MMA ösztöndíjára, s elnyertem egyet egy Csongor-játszóterre. Ez egy új műfaj, még sehol sem láttam a világon. A tér a gyerekek számára egy érzékenyítő, ráhangoló, amely Vörösmarty művének mélyebb megértéséhez vezet. Olyan teret csinállok, ami használható díszletként és sima játszótérként is, benne egy örök mozival. A Normafához terveztem, ami a szerelmesek sétálóhelye, oda, ahol a monda szerint Mátyás király születésekor fa sarjadt ki. A színház, a film és az építészet összevonásával új műfajt akarok teremteni ezzel az interaktív játszótérrel.

↳ Rendkívül színes személyiség vagy, a munkáidból, megjelenésedből harmónia tükröződik. Ezek megteremtése bizonyára küzdelemmel is jár.

Az önmenedzselés nehéz, de belejöttem. Ami-

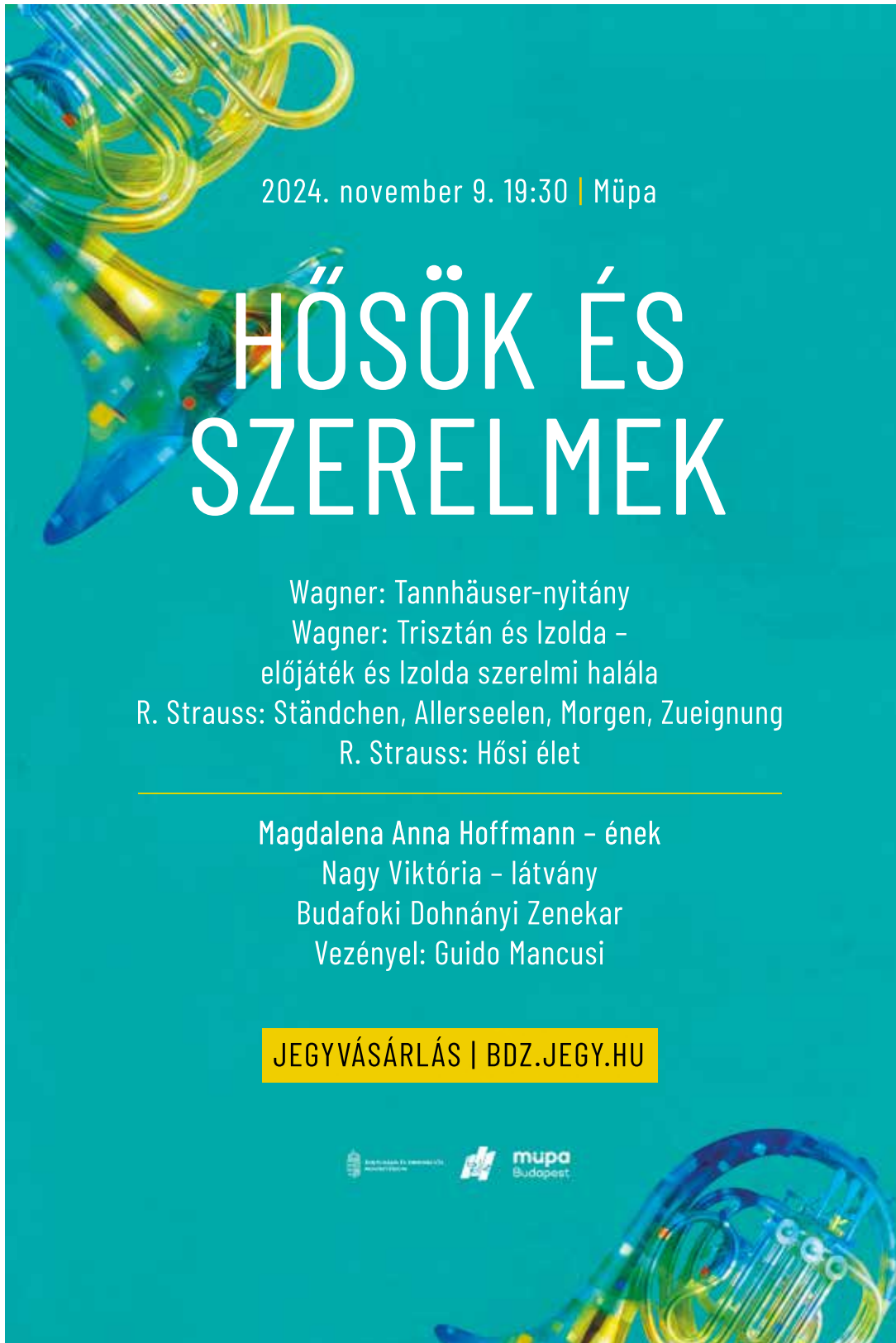
kor kislány voltam, Édesapám összeszorította az öklét és azt mondta: kislányom, kitartás, meglátod, meglesz az eredménye! Akaraterőm edzése érdekében sokszor közösen mentünk futni apával a kisvárdai vár melletti futópályára, egyre nagyobb távot tűzve ki célul. Ha a sportban kitartó vagy, akkor az életben is az leszel, mondogatta. Ez belém égett. Akárhányszor elesem, azonnal felállok és megyek tovább, s az élet meghozta az eredményt. Művészként vannak nagy próbatételek, nem könnyű a művészlét, hogy ezeket a nehéz időszakokat lelkileg, energetikailag is át tudja vészelni az alkotó. Ne törjön meg, ne fordítson hátat a festésnek, hanem higgyen magában, küzdjön az elhatározásaiért! Hál' Isten ez az optimizmus mindig velem volt.

↳ És a magánélet, a kikapcsolódás?

A víz, az úszás. Biztosan delfin voltam előző életemben. A víz a mindenem, a pszichológusom, a stresszoldás. Rendszeresen úszom, a tenger a legjobb tanácsadóm. Sokszor ott találok ki egy egész darabot. Perpetuum mobile. Régebben minden premier után az első utam a tengerpartra vezetett, hogy kipihenjem magam. Itt rálátok az életre, s megoldásokat találok.

Ha meggondolom, nincs olyan, hogy magánélet. Alkotói lét van. Még álmomban is víziók kísérnek, ami beépül a munkámba, ez létforma. Most is azért mentem Szicíliába, hogy megnézzem és lefessek a taorminai görög színházat. Nyaralás volt, de egyben festészeti inspiráció. Saját stílusomban megfestem a taorminai színházat abból a szögből, ahogyan Csontváry megfestette. Már készül. Érezni akartam, hogy ő min ment át érzelmileg, amikor meglátta ezt a teret. Majd megyek Montenegróba is, megnézem a jajcei víz-esést és megfestem. De most még csobbanok itt egyet.

Nagy Viktória látványtervét a közönség 2024. 11. 09-én 19:30 órakor láthatja a Hősök és szerelmek előadáson a MŰPÁ-ban. Műsor: Wagner: Tannhäuser-nyitány; Wagner: Trisztán és Izolda - előjáték és Izolda szerelmi halála; R. Strauss: Ständchen, Allerseelen, Morgen, Zueignung; R. Strauss: Hősi élet.

2024. november 9. 19:30 | Müpa

HŐSÖK ÉS SZERELMEK

Wagner: Tannhäuser-nyitány
Wagner: Trisztán és Izolda - előjáték és Izolda szerelmi halála
R. Strauss: Ständchen, Allerseelen, Morgen, Zueignung
R. Strauss: Hősi élet

Magdalena Anna Hoffmann – ének
Nagy Viktória – látvány
Budafoki Dohnányi Zenekar
Vezényel: Guido Mancusi

JEGYVÁSÁRLÁS | [BDZ.JEGY.HU](https://bdz.jegy.hu)

Szörnyű lenne, ha a világon mindenhol egyformán zenélnének

Ondřej Vrabec karmester a muzikusélet minden stációjában járatos: tizenhét éves kora óta a Cseh Filharmonikusok szólókörtöse, emellett számos kamaraegyüttesben is muzikál. Szólistaként, kamara- és zenekari művészként és karmesterként kivételes rálátással bír a zenei világra. A BDZ-vel 2025. február 16-án lép fel a Zeneakadémián, Novak, Eben, Smetana és Suk műveit dirigálja.

Szöveg: Szalai Eszter M.

🗨️ Miközben próbáltunk időpontot egyeztetni az interjúhoz, kiderült, hogy most éppen Japánban tartózkodik. Milyen ügyben jár arafelé?

Van pár apróbb koncertfeladatom kedves kürtös kollégáimmal együtt Tokióban és Okinaván, a Nahai Ifjúsági Zenekarral, de ezektől eltekintve ez „csak” egy szokásos, nyári utazás, rokon- és barátlátogatás. Nagyon szeretünk Okinaván nyaralni, rendszeresen visszatérünk ide.

🗨️ Ön olyan karmester, aki egyben zenekari zenész is. Ez nem példa nélküli, de sok olyan karmestert ismerek, aki zongorista háttérrel veszi kézbe a karmesteri pálcát. Mit gondol, mi az a plusz, amit az aktív kürtművészi pályafutás ad a karmesterséghez?

A tapasztalat, amelyet csak zenekari játék közben lehet megszerezni. A zongorista háttér értékes, ez nem is kérdés, különösen abban az esetben, ha valaki operakarmesterként szeretne elsősorban érvényesülni, mert ebben az eset-

ben könnyen tud próbálni az énekesekkel, nem úgy, mint én... De zongoristaként csak kevés, ha nem nulla esély van arra, hogy belülről ismerje meg valaki a zenekart... Tudni, hogy működik a zenekar, hogy reagál vagy éppen nem reagál bizonyos karmesteri technikákra és stílusokra, mennyire érzékenyen kell hozzáállni egy olyan csoporthoz, amely nagyon különböző személyiségekből tevődik össze stb. Ezt senki sem tudja tökéletesen elsajátítani, ha nincs benne nyakig a zenekari gyakorlatban. A múltban szinte szabály volt, hogy a karmesterek zenekari tagként kezdtek...

🗨️ Gondolom, a kürtöt már gyermekkorától tanulja. Mikor döntött úgy, hogy karmester is lesz? És miért érdekelte ez a pálya?

Sosem volt igazi álmom, hogy karmester legyek. Elég félnék típus vagyok, ami nem tesz ideális jelöltté egy ilyen ego-központú munkára. Szerencsés véletleneknek és egybeeséseknek köszönhetően, hogy kamarazenészből kamaraegyüttesek művészeti vezetője, majd karmester lettem. Ha mindent részletesen elmesélnék, nagyon hosszú történet lenne.

🗨️ Vezénylés közben nem érez kísértést arra, hogy előkapja a kürtöt és megmutassa a közönségnek a gyönyörű kürt dallamokat?

Nem, ilyesmi nincs bennem, de határozottan toleránsabb vagyok a kollégáimmal szemben, mert elég jól ismerem csodálatos hangszerünk minden szeszélyét és kihívását.

🗨️ Nem először vezényli a Budafoki Dohnányi Zenekart. Mi a véleménye az együttesről?

A BDZ abszolút kiváló zenekar! Lenyűgöző agilitással és gyorsasággal tanulnak új repertoárt. Eddig még nem találtam gyenge pontot náluk, pedig ez ritka. A zenészek nagyon együttműködők és barátságosak, rengeteg energiát adtak a koncerten. Életem egyik legjobb élménye volt! Könnyen elhihetik, hogy alig várom már, hogy újra együtt dolgozhassunk!

🗨️ Karmesterként mi a módszere, amikor egy új együttes elé kell kiállni? Hogyan tud gyorsan és hatékonyan ráhangolódni a zenekarra?

Mindig mindent megteszek, hogy a lehető legjobban felkészüljek. A legapróbb részletekig ismernem kell a partitúrát és tudnom kell, technikailag hogyan érhetem el, hogy a darab úgy szóljon meg, ahogyan kell. Jók legyenek a hangszínek, a frazeálás, az érzelmek, meglegyen az egyensúly és még annyi minden... Utána már csak annyi a titok, hogy egyszerre kell ragaszkodnom a művészi álláspontomhoz és a lehető legnagyobb tisztelettel kezelnem a muzikusokat a megvalósítás során. A legrosszabb megoldás, ha úgy teszünk, mintha olyasvalaki lennénk, aki valójában nem vagyunk... Ha önmagunkkal szemben is őszinték és kritikusak vagyunk, az emberek követni fognak.

NÉVJEGY: ONDŘEJ VRABEC

Született: 1979

Iskolái: Prágai Konzervatórium, Prágai Előadóművészeti Akadémia

Mesterei: Bedřich Tylšar, Vladimír Válek, Hynek Farkač, Miriam Němcová, John Eliot Gardiner

🗨️ Vendégkarmesterként mennyire aktív szerepet kap a koncertprogram összeállításában?

A BDZ esetében hihetetlen lehetőség volt, hogy teljesen egyedül dönthettem a programról. Nagyon hálás vagyok Maestro Hollerungnak az újabb meghívásért és ezért a lehetőségért – ez tényleg nem mindennapi dolog!

🗨️ Az átlagos közönség cseh zenei ismeretei megállnak Dvořáknál és Smetanánál. Milyen érzés külföldön tolmácsolni hazája zenéjét? Mi a tapasztalata, gyorsan ráéreznek a külföldi zenészek, hogyan kell játszani őket?

Nem lehet, vagyis inkább nem érdemes figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy egy bizonyos nemzet zenéjéhez az adott ország zenészei rendelkeznek a legjobb érzéssel és érzéssel. Nem hiszem, hogy egy cseh vagy német művész tud úgy Bartókot játszani, mint egy magyar... De az apró különbségek az általános megközelítésben, a frazeálás, a hangszínek, az érzelmek és az artikuláció finom eltérései, ez az, ami élővé, üdév és bájossá teszi az interpretációt. És ha a világon mindenhol egyformán zenélnének, az szörnyű lenne, nem?

Persze, valahányszor cseh zenét vezényelek külföldön, természetesen hajlamos vagyok arra, hogy azt a csehországi stílushoz próbáljam közelíteni, de nagyra értékelem a külföldi muzikusok kreatív megközelítését és új ötleteit is. Minden alkalommal sokat tanulok tőlük!

Ondřej Vrabec karmesterrel közönségünk 2025. február 16-án 19:30 órakor találkozhat a Zeneakadémián. Műsor: Novak: Szlovák szvit, Eben: Symphonia gregoriana – Allegro risoluto, Smetana: Hazám – Tábor, Suk: Prága, Smetana: Hazám – Blaník

Égi muzsika

Emlékszem a pillanatra, amikor gyerekkoromban, hangszeres tanulmányaim elején megkaptam az első Bach-darabot. Pár ütem volt, egyszerű akkordokkal, inkább ujjgyakorlatnak szánták, mintsem előadandó darabnak. Emlékszem, milyen érzés volt, amikor az első akkordok megszólaltak a kezem alatt, bár még csak a hangokat próbáltam kibogarászni a kottából. Akkor éreztem át először életemben azt, hogy mi a zene.

Szöveg: Ortutay Romola

Azt hiszem, nem csak elfogultságból mondhatom, hogy a 17. századtól napjainkig J. S. Bach a legnagyobb hatású zeneszerző és gondolkodó, aki valaha is élt a Földön. Művein zenésznemzedékek nőttek fel. Sokszor elgondolkodom, vajon milyen lenne a világ és a ma embere Bach zenéje nélkül?

A Bach család

Johann Sebastian Bach 1685. március 21-én, Eisenachban született nyolcadik, legkisebb gyermekként egy olyan családba, ahol szinte mindenkinek volt kapcsolata a zenével. Édesapja városi muzsikus volt, tőle vette a kis Johann az első hegedű-és zeneelmélet órákat. De akkor sem kellett messzire mennie, amikor már bővíteni szerette volna zenei tanulmányait, hiszen a Bach családban a nevelés egyet jelentett a zenetanítással. Apák örökítették fiaikra zenei tudásukat, nagybácsik unokaöccseikre, így nem véletlen, hogy a Bachok között több mint hetven hivatásos zenész volt.

Johann Sebastian tíz évesen lett árva, egy év leforgása alatt vesztette el mindkét szülőjét, így egyik idősebb bátyjához, Johann Christoph-hoz került, aki orgonistaként kereste a kenyerét, ő biztosította számára a következő öt évben a zenei nevelést. A kisfiú hegedülni, csembalózni, orgonálni, valamint zeneelméletet és némi zeneszerzést is tanult.

Tanulmányainak köszönhetően virtuóz orgonistaként kezdhette zenei pályáját, először a

weimari zenekarban, majd az arnstadti templom orgonistájaként. Később tanítani kezdte az általa kifejlesztett billentéstechnikát és orgonajátékot, aminek következtében virtuozitásának híre gyorsan elterjedt. Egy anekdota szerint amikor a magát a kor legkiválóbb és legvirtuózabb csembalójátékosának nevező francia Louis Marchand Drezdába érkezett, Bach elhatározta, hogy összeméri vele az erejét. Marchand viszont véletlenül meghallotta, ahogy Bach csembalón improvizál, és megszeppenve, csendben elmentekült a kihívás elől.

Bachra sokszor tekintett úgy az utókor, mint egy isteni adomány örökösére, akinek nem kellett szinte semmit sem tennie azért, amit a kottapapírra vetett. Bach valóban olyan zeneszerző, akinek műveit hallgatva azt érezzük, hogy egyes-összeköttetésben állt az Éggel, a valósághoz azonban hozzátartozik, amit egyik fia írt le, hogy apja tehetsége hosszú évek alatt, „magányos tanulás és elmélkedés” révén kristályosodott ki.

S bár zenei pályafutása virtuóz orgonistaként

indult, végül mégis zeneszerzőként írta be nevét a zenetörténetbe. Hatalmas életművet alkotott, több mint 1100 katalogizált művet hagyott maga után, és valószínűleg ugyanennyi semmisült meg vagy veszett el az évszázadok alatt. A barokk zene minden műfajában alkotott (kivéve az operát), egyházi és világi zenét, vokális és hangszeres műveket egyaránt. Kontrapunktikus műveit, A fúga művészetét és a Musikalisches Opfer a mai napig senki sem tudta felülmúlni. Élete utolsó pillanatáig komponált. A világ legnagyobb zeneszerzője 1750. július 28-án tért meg Teremtőjéhez.

Bach öröksége

Minden családban van valamilyen hagyomány, amit az egyes nemzedékek átörökítenek az utánuk következőkre – a Bachoknál ez a zene volt. J. S. Bach maga is nagy figyelmet szentelt annak, hogy a gyermekei megfelelő zenei nevelésben részesüljenek, ezért olyan műveket írt nekik, amiken megtanulhatnak zenélni. Úgy tűnik, elég eredményes volt a módszer, ugyanis hat fia közül csak egy nem lett hivatásos zenész, és lányai is köztudottan tehetséges muzsikusok voltak. Ezek a tanító jelleggel írt művek a mai napig alapműveknek számítanak a zenét tanulók körében:

1720-ban állította össze a Klavierbuch für Wilhelm Friedemann Bach című gyűjteményét (A két-és háromszólamú invenciókat). Ez az első olyan kötete, amelyet az akkor tíz éves fiának szánt zenei nevelés céljából. Ebben a gyűjteményben az újdonság az újrend volt, amelyben a hüvelykujjat egyenrangúvá emelte a többi ujjal, s ezzel felülírta a korábbi, újrenddel kapcsolatos, elavult nézeteket. 1722-ben fejezte be a Das Wohltemperierte Klavier első kötetét, amelyen zongoristák generációi nőttek fel, és nőnek fel a mai napig. De ide sorolhatjuk a hegedűre írt szonátákat és partitákat, vagy csellószvitjeit és az Orgelbüchlein darabjait is. Valószínűleg nincs olyan zeneszerző és zenész, aki ne ezeken a műveken tanult volna.

Bach jelentősége a harmóniai mellett a formai újításokban is megmutatkozik. Az elődeitől örökölt formákat folyamatosan finomította, bővítette, tökéletesítette, a zongoraverseny műfaját is

ő fejlesztette ki. Egyik legnagyobb hatásúbb, legikonikusabb alkotása, A fúga művészete összefoglalása mindannak, amit az ellenpontról tudni lehetett Bach korában. Ezt a tudást Bach kiegészítette a saját ötleteivel és gondolataival, létrehozva ezáltal a zeneirodalom egyik legnagyobb hatású gyűjteményét, amely minden zenész és zeneszerző alaptanulmánya lett.

A h-moll mise

Bach egyik legkülönlegesebb, legnagyobb hatásúbb alkotása élete utolsó húsz évének folyamatosan alakuló műve, a h-moll mise. A négy részből álló misének Bach nem adott külön nevet, a partitúrára az egyes részek neveit írta csak:

- Kyrie
 - Gloria
 - Symbolum Nicenum vagy Credo
 - Sanctus, Hosanna, Benedictus, Agnus Dei
- Mindegyik rész több részre tagolódik, összesen 27 kórus-, szólóénekes vagy hangszeres tétel található benne.

A h-moll mise alapja az 1733-ban íródott Kyrie és Gloria, amit valószínűleg a drezdai katolikus udvarnak ajánlott fel egy állás reményében. A mise szövege latin, vagyis a római katolikus liturgia nyelvezetű, innen feltételezhető, hogy rendelésre vagy felajánlásra készült, de erről pontosabban nem tudunk.

Önmagában a Kyrie és a Gloria nem rugaszkodna el nagyon a lutheránus misétől, hiszen az evangélikusoknál Missának nevezték ezt a két részt. A különös az, hogy évekkel később, élete utolsó éveiben miért jut eszébe Bachnak kiegészíteni a Missát Missa totává, vagyis teljes misévé, ami viszont már a katolikus liturgia jellemző darabja?

A mű szerkezete építészeti alkotáshoz hasonlítható és többféle műfajt is magában foglal: a középkor egyszólamú énekeitől a kor legmodernebbnek tartott fúgájáig minden megtalálható benne. Hatalmas építmény, terjedelmében is (majdnem két óra hosszú), minőségében pedig elmondhatjuk, hogy Bach vokális életművének csúcspontja a h-moll mise.

Marcus Rathey zenetörténész a következőket írta Bachról:

„A földön a szimmetria az égi szimmetrikus tökéletesség tükröképe. Bach korában a művészet célja nem valami újdonság megteremtése volt, hanem az isteni tökéletesség tükrözése, és ezáltal Isten dicsőítésének egy módja. Bach jónéhány művében találkozhatunk ezzel a szimmetrikus vázzal, de egyikben sem olyan következetesen, mint a h-moll misében.”

Bach számára a zenei tökély keresése több volt, mint pusztán mesterségbeli cél. Műveiből kiderül, hogy különleges rendre törekedett komponálás közben, a legmélyebb zenei összefüggések feltárására, amelyeket általánosan az isteni rendet tükröz-

heti vissza. Vagy ahogy Pilinszky írta: mintha Isten szívverését hallanánk.

A h-moll mise Bach stilisztikai és technikai tudásának összegzése mellett, hogy az emberi lét legdrámaibb és legfelemelőbb pillanatait örökíti meg. Időtlen mű, mely hidat teremt Isten és ember között, s mely a létezés örömről, a teljességről és az örök élet reményéről szól.

Öt érdekesség Bachhal kapcsolatban:

- Húsz gyermeke közül kilenc éri meg a felnőttkort, hat fia közül csak egy nem lesz hivatásos zenész.
- A Bach név patakot jelent. Beethoven szerint Bachot Meernek, vagyis tengernek kellett volna nevezni.
- Minden műve elejére a következő feliratot írta: In Nomine Jesu (Jézus nevében).
- Bach előszeretettel rejtette el nevének betűit darabjaiban B-A-C-H motívumként.
- Az Aranylemeze (Golden Record), amelyet 1977-ben lőttek ki a világűrbe azzal a céllal, hogy a földi életet és kultúrát megismertessék a földönkívüliekkel, összesen 27 zeneművet rögzítettek, ezekből három Bach-darab.

Az újító

Sokszínű egyéniség a zongora előtt és mögött

Ha igazi őstehetség érkezik a közösségbe, az megváltoztatja a dinamikát. Zenész hivatását apostoli szolgálatnak tekinti, a kamarazenekari együttműködést kreatív zenélésnek műveli, s szerzeményeit egyediség, frissesség jellemzi. Kiválóan beszél, s ezzel hallgatóságát is elkápráztatja. Híresen szeret kísérletezni, és most karmesteri pálcát ragadva új energiákkal áll az együttes és a közönség elé. **Szüts Aporral** beszélgetünk az évad koncertjeiről.

Szöveg: *Petró Margit*

Ismer a vonzódásod a dzsesszhez, és tudjuk rólad, hogy Gershwin az egyik példaképed. Az utóbbi időben kiemelten foglalkoztál a zenéjével, köztük elsősorban a Porgy és Bess című operával és az abból készült szvittel. Miért érdekel ennyire ez a mű?

A Porgy és Bess Gershwin egyetlen nagy színpadi operája, ez az utolsó műve. Véleményem szerint a zenetörténet egyik legalulértékelt darabja. Ez a megítélés vélhetőleg a komolyzenei világ eltartott kisujjas, sznob hozzáállásából ered. Szerintük Gershwin könnyed, szórakoztató Broadway-zene, amely nem említhető egy lapon Puccinivel, Schönberggel, Bartókkal vagy Sztravinszkijjal, holott szerintem ez az operatörténet egyik legigényesebb darabja.

Ha igazán megismerjük a művet, rájöhethetünk, hogy – az operák világában egyébként ritka módon – a Porgy és Bess precízen kidolgozott dramaturgiája, története, nagyon igényesen megírt zenéje mennyire hiteles és hatásos. Gershwin ugyanolyan mértékben foglalkozott az emberi mélységekkel, karakterekkel, mint Wagner, aki komplett pszichológiai térképet adott a szereplőikhez.

Ezt a fajta könnyedséget, ezt a dzsesszes elemeket tartalmazó művet azért nézzük le, mert nekünk a komolyzene kontextusába helyezve a dzsessz elsősorban a szórakozást jelenti. De ha az ember megnézi a cselekményt, akkor ez minden, csak nem egy vidám történet. Azt tükrözi, hogy

ezek az emberek, akik a legnagyobb nyomorúságban élnek, a legkiszolgáltatottabbak, akiknek minden nap meg kell tervezni, hogyan fogják túlélni a következő napot – ezek az emberek mégis boldogok.

Azt gondolom, hogy a Porgy és Bessben felvázolt szociokulturális jelenségnek Gershwin zenéje a legjobb megjelenítő eszköze. Ez egy nagyon hiteles kép, amit a színpadon, a történetben látunk. De a zene stílusából adódóan van bizonyos kincstári lenézés. Szerencsére már egyre kevésbé, de még mindig akad.

Lehet annak jelentősége, üzenete, ha egy zeneszerző az operájából szvitet is ír, amit egy másik zeneszerző kamara- és nagyzenekarra is áthangszerel. Megtudhatunk valamit az átiratokról?

Az opera azon részeiből, amelyeket fontosnak tartok, készítettem egy zenekari szvitet, eredetileg a BDZ Kamaraműhely számára. Egyébként a zeneszerzőnek van saját szvitje ebből az operából. Az enyém egy ideig követi a Gershwin-szisztémát, de ő olyat is kihagyott, amit szerintem nem kellett volna, és olyat is betett, amit én nem tettem volna bele. Az én összeállításom az én viszonyulásomat tükrözi a Porgy és Besshez. A szeptemberben a Zeneakadémián elhangzó mű az általam, teljes szimfonikus zenekarra áthangszerelt szvit lesz. Ezt eredetileg a 12 tagú együttesre írtam, majd némi finomításokkal áthangszereltem.

2024. december 15. 19:30 | Műpa

BACH: H-MOLL MISE

Zemlényi Eszter – szoprán
Bakos Kornélia – alt
Megyesi Zoltán – tenor
Cser Krisztián – basszus

Budapesti Akadémiai Kórustársaság | karigazgató: Balassa Ildikó |
Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar | karigazgató: Szabó Soma |
Budafoki Dohnányi Zenekar
Vezényel: Hollerung Gábor

JEGYVÁSÁRLÁS | BDZ.JEGY.HU

Ígéretes zongoraművészi karriered mellett az újtásról, kísérleteiről híres zeneszerzői munkásságodnak köszönhetően is egyre több bemutatkozásod van a BDZ Kamaraműhely együttessel. A Magyar Zene Házában a Gershwin-koncertre percek alatt elfogytak a jegyek.

A Rhapsody in Blue születése 100. évfordulójának tiszteletére adott egy Gershwin-koncertet a BDZ Kamaraműhely a Magyar Zene Házában. Azonban mivel ez a mű magában nem tölt ki egy teljes koncertet, arra fektettük a hangsúlyt, hogy Gershwin alkotói pályájának különböző stációit megismertessük a közönséggel. Egyfajta keresztmetszetet szerettem volna adni a szerző életútjából. Ott van az Egy amerikai Párizsban szimfonikus költemény, amely kifejezetten Gershwin európai zene iránti tiszteletéről szól. Beszéltünk a Broadway-musical zenei világról, eljátszottunk egy kedves filmbetétdalt, életének az utolsó ismert alkotását, mivel a zeneszerző a film bemutatója után két hónappal meghalt. S eljátszottuk első nagyszerű darabját, a Rhapsody in Blue-t. Gershwin munkásságának számomra, de objektíven is a legnagyobb szerzeménye a Porgy és Bess, amely mind a zeneisége, mind a tartalma okán kihagyhatatlan az életműből.

Ezek szerint nemcsak a klasszikus zene-művekből készült átíratok, de az újító szellemű, különleges zeneművek bemutatására is vállalkozik és alkalmas a Kamaraműhely?

Bebizonyosodott, hogy igen. Igaz, hogy Gershwin nem mindig komponált óriási apparátusra, a Broadway-zenekar igenis nagy, és Gershwin zenéje különleges eszközöket igényel. Ha egy ilyen, orbitális méretű szimfonikus zenekarra komponált zenét egy 12 tagú kamarafarmációval akarunk előadni, az önmagától nem fog működni. Kell hozzá, hogy a Kamaraműhely érzékelje, hogy mire van szükség. Nem az illúziókeltés a jó szó, mert mi nem helyettesíteni akartuk a nagyzenekart, hanem a magunk módján megjeleníteni a grandiozitást, csak egy kisebb formában.

Milyenek a jövőbeli elképzeléseitek?

Nagyon tág a horizont. Ha mi tizenketten eljátszunk egy darabot, ami eredetileg trióra lett kom-

ponálva, ez annak a műnek a sokszoros felnagyítása. De ugyanúgy játszunk nagyméretű művet is, szintén tizenketten, ami meg a lekicsinyítése. Ezzel a hozzáállással azt szeretnénk elérni, hogy foglalkozzunk a régi darabokkal. A művek alapvető mondanivalója nem változik, a hangok sem változnak, és ezeket mégis a magunk módján, a saját nyelvünkön tudjuk előadni, így hozva létre újszerű alkotásokat, amelyekben megjelenik a kreativitásunk. Ezáltal a zenekari hangzás és a kamarazenélés közelebb kerül egymáshoz.

Nem titkolt célom egyébként, hogy olyan aspektust, hozzáállást honosítsak meg a zenei életben, ami arról szól, hogy a kamarazenélésnek és a zenekari hangzásnak olyan ötvözete jöhessen létre, ahol ez a kettő dolog találkozik. Ez természetesen nagy érték, azonban olyan hangszerösszeállításokkal foglalkozni, amelyeknek nincs irodalma, nagyon nagy munka. De ha távlatokban gondolkodunk, akkor igenis lehetséges, hogy az ilyen típusú együttések a zenei élet mindennapjait képezzék, és mindez meghonosodjon.

Rendkívül sokoldalú, tehetséges fiatal zenész vagy. Miből fakad a nyitottságod?

Számomra soha nem volt kérdés, hogy mindig

minden érdekel, s együtt létezem minden feladatammal. Nekem az a fontos, hogy a zenének, az embernek mindig legyen egy kreatív oldala. Nem hiszek abban, hogy a zenész tud úgy zenész lenni, hogy folyamatosan csak reprodukál. Lehet, hogy ezt a neveltetésnek köszönhetem, mert a nagyszüleim révén ezt a mintát követem.

Minden iránt érdeklődöm, ami abból fakad és annak köszönhető, hogy mindig tudtam amatőr módon csodálni a zenét. Annak ellenére, hogy minden napom minden órája ezzel telik, ugyanúgy képes vagyok felnézni egy műre és megcsodálni egy zenét, mint ha „csak” hallgatnám. Nekem ez nagy kincs, adottság, és ezért nagyon hálás vagyok.

Figyelve a te zenei irányultságodat, tulajdonképpen Kodály zenepedagógiai elképzelései jutnak az eszembe. Ő vizionált egy hasonló képet a zene szeretetéről és a személyiségről.

Én nagy mennyiségű „hozott anyaggal” dolgozom, és nem emlékszem, hogy a fejlődésemnek valaha is lett volna más iránya. Kodály legnagyobb erénye az volt, hogy mindig „amatőr módon” tudta szeretni a zenét. Szerintem ez hiányzik a magyar zenei életből. Hogy mondjak erre egy példát: ha egy macedón turista idejön, megnézi a Szent István Bazilikát, rácsodálkozik, hogy milyen jó, hogy ide építették, milyen jó lehet azoknak, akik itt laknak és ezt láthatják. Akik meg a Hercegprímás utcában laknak, azok meg fel sem pillantanak rá.

A legtöbb embernek felfoghatatlan gyönyör, ha valami szépet, jót érzékel. Ha valaki ennek a birtokában van, rendelkezik a tudással, annak természetes. Ugyanakkor minket, zenészeket

intézményes keretek között ráneveltek a vállvonogatásra. Az, hogy minden nap ezt csináljuk, ezt látjuk, ezt halljuk, így már ez számunkra nem csoda, hanem hétköznapi. De ez a téma ismét messzire vezet...

Szerintem Kodály nem azt akarta elérni, hogy Magyarországon minden ember zenei zseni legyen, hanem hogy értő füleket generáljunk ahhoz, amit mi létrehozunk. S a kincstári lenézés helyett a megértés, az elfogadás, az edukáció az, ami ezt a társadalmat zenei értelemben emelni és nevelni tudja.

Ha el tudjuk érni, hogy a kőművest, a tetőfedőt, az orvost, a bolti eladót, a raktárost és az ügyvédet megtanítsuk arra, hogy legyen értő fülük a valódi és jó zenéhez, miközben természetesen nem mi határozzuk meg az ízlésüket, de adunk eszközt, hogy eldönthessék, mi a jó és értékes – annál nagyobb művelődési kincs egy országban nem létezik. Ezt Kodály jól tudta. Rossz látni, ahogy az intézményi környezetből jövő zenészek befásulnak. Nem az ő hibájuk, nem az ő felelősségüket keresem, de nem állunk készen arra, hogy zenére neveljünk, mert sokszor kincstári lenézés van a komolyzene művelőiben. Ezáltal a komolyzenét nem ismerő, nem hallgató, valamint a komolyzenét művelő ember között egyre nagyobb, áthidalhatatlan szakadék lesz.

2022-től aktív résztvevője vagy a BDZ zenei életének. Zongorista, zeneszerző, kamarazenekar-vezető is vagy. Milyen új feladat vár rád az elkövetkező évadban?

Hollerung Gábor, aki rendszeresen jár Tajvanon, felkért, hogy komponáljak egy rövid misét egy ottani koncertre. Persze nem nagyzenekarra, hanem kis, vonós kamarafarmációra, zongorával kiegészítve. Ez a formáció kicsit hasonlít a BDZ Kamaraműhelyre, csak fúvós hangszerek nélkül. Így is írtam meg Missa brevis címen, egy vonósötösre, zongorával. Amatőr kórusnak szántam az énekszólamokat, a Credo kivételével az összes misétételt tartalmazza, azaz van benne Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus és Agnus Dei. Az itthoni, februári koncerten már a nagyzenekarra hangszerelt verzió fog szerepelni. A Credo tétel helyett pedig Schubert Der Doppelgänger (A hasonmás) című dala fog elhangzani.

Számomra ez különösen érdekes, izgalmas feladat lesz, mert azon a hangversenyen mint karmester fogok debütálni a Dohnányi Zenekar élén. Karmesterkurzuson már volt alkalmam vezényelni a zenekart, de koncertkörülmények között még nem.

A Missa brevis a stílusát tekintve egyszerre próbálja megvalósítani a romantikus kamarazene, a zene instrumentális jellegét és a modern kóruszene különféle elemeit. Figyelembe véve, hogy amatőr kórusra írtam, igyekeztem egyszerű és megtanulható zenét komponálni. Hogy ez mennyire sikerült, azt majd a kórus megmondja.

bdz A hírek szerint a darabodnak nagy sikere volt Tajvanon. Hogy érzed magad a saját utadon? Vannak további hasonló terveid?

Nincsenek különösebb terveim, azt érzem, hogy a BDZ-ben hazaértem. Most vagyok azon a helyen, ahol jól érzem magam. Le vagyok terhelve, sok munkám van és ez kielégít. Úgy érzem, van egy szakmai közege, amely sokkal kevésbé ragaszkodik az intézményesült zenekultúrához, mer elrugaszkodni a kicsit befásult komolyzenei szcénától, nyitott, minőségi, és támogat mindent, ami innovatív.

Szüts Aporral közönségünk 2024. szeptember 29-én 11:00 órakor találkozhat a BDZ Nap „Megérthető zene – Jazz és opera találkozása” című koncerten. Ő lesz a zongoraszólista a műsorban elhangzó Gershwin-Szüts Apor: Porgy és Bess – zenekari szvitjében.

■

2024. október 27. 19:30 | Zeneakadémia

TÁNCVARÁZS

Grażyna Bacewicz: Nyitány
Lutoslawski: Kis-szvit
Weiner: Magyar népi táncok - IV. tétel
Rachmaninov: Szimfonikus táncok

Budafoki Dohnányi Zenekar
Vezényel: Alexander Humala

JEGYVÁSÁRLÁS | BDZ.JEGY.HU

A női lélek útvesztőjében

Szubjektív gondolatok a készülő produkcióról

A kis Giacomínót születésétől fogva körülvették a nők. Korán megözvegyült édesanyja és öt nővére körében nevelkedett. Ő volt a család szeme fénye. Öccse, Michele mindig az árnyékban maradt a lángoló tekintetű, angyalarcú fiú mögött, akitől már egészen fiatalon csodát vártak.

Szöveg: Turcsányi Ildikó

Giacomo Puccini egész élete során a nők figyelmének tárgya volt. Életrajzírói különösen szeretik taglalni, hogy a jóképű és körülrajongott zeneszerző milyen zavaros nőügyekbe bonyolódott, mekkora nőcsábász hírében állt. Különösen izgalmasnak találják azt a tényt, hogy végül egy férjes, gyermekes asszonyt választ társául, akit azután szintén rendszeresen megcsalt.

Ezen – gyakran bulvárlap-hangulatú – írások nyomán egy meglehetősen megbízhatatlan, csélcsep Casanova-figura rajzolódik ki előttünk. „Szívtelen, kihasználja a nőket – tipikus férfi!” – hallom már az ítélezők szavát.

Nos hölgyeim és uraim, az én véleményem szerint egyik férfi sem ilyen egyszerű. Giacomo Puccini pedig egész biztosan nem az!

Giacomo szerette a jót, élvezte az élet gyönyöreit, a jó éltelt, a finom cigarettát, a zamatos borokat, az automobilt és a természet csodáit. Giacomo rajongott a szépségért, aminek legmagasabb fokú megtestesülése számára „La Donna”, azaz A Nő volt.

Az eddig leírtak után nyilván nem meglepetés, hogy Puccini valamennyi operájának központi figurája nő. Különleges, egészen eltérő karakterű hősnői jellemét végtelenül kifinomult eszközökkel festi meg. Köztudomású, hogy a zeneszerző szinte az örületbe kergette librettistáit, foggal-kö-

römmel harcolt a lehető legtökéletesebb kifejezésekért. Témaválasztásában ugyanígy rendkívül körültekintő volt. Természetesen egyik operája sem egyszerűsíthető le egy-egy tragikus szerelmi történetre, de mi most a kiválasztott operai hősnőkre és szerelmük tárgyára fordítjuk a figyelmünket.

Tudjuk, hogy a nőt megérteni: lehetetlen küldetés. Ezt mi magunk sem tagadhatjuk, kedves hölgyeim. Puccini csodálta, szerette, tisztelte és figyelte a nőket – próbálta megérteni a nőiség misztikumát. Operáiban az arra fogékony hallgató számára feltárul a női lélek ezerszínű, folyton változó

kaleidoszkópja.

Mi most semmiképp sem egy operarészletekkel tűzdelt életrajzi előadást mutatunk be Önöknek, és nem a nagy olasz mester életének pikáns titkait készülünk kibeszélni. A BDZ készülő produkciója Puccini maga által teremtett nőalakjai iránti csodálatát, a női titok megfejtésének örök vágyát igyekszik megmutatni. Különös bolyongás a női lélek útvesztőjében – Mimi, Musette, Tosca, Cso-cso-szán, Liü szívében, Turandot saját halálos szerelmi univerzumában.

Le donne di Giacomo – Puccini élete sok-sok zenével a ZenePlusz bérlet 3. produkciója, melyet közönségünk a 2025. 03. 08.-án láthat a Műpában. Vezényel: Hollerung Gábor.

„A magyar közönség a legjobb a világon!”

Beszélgetés Héja Domonkos karmesterrel

Héja Domonkos karmester, az Óbudai Danubia Zenekar alapítója, 2011 és 2013 között az Operaház főzeneigazgatója, 2015 óta a Staatstheater Augsburg zenei színházának főzeneigazgatója. Novemberi *Mozart örök!* koncertünkön láthatjuk majd újra vezényelni itthon, a Zeneakadémia színpadán. Ennek kapcsán beszélgettünk a külföldi tartózkodás tapasztalatairól, egy főzeneigazgató feladatairól, zenei élményekről, családról, jövőbeli tervekről.

Szöveg: Viant Katalin

Kortárs és tradíció kéz a kézben

Beszélgetésünket a főzeneigazgatói feladatokkal indítjuk, mivel éppen az évad kezdetén vagyunk, amikor összeáll a zenei program. Így arról kérdezem, milyen szempontok játszanak szerepet, és mire terjed ki az ő feladatköre a karmesteri teendőkön kívül?

„A legfőbb szempontok, hogy mi az, ami a közönségnek emészthető és mi az, ami a legjobban tudja szolgálni az épülésüket, hogy lelkileg gazdagabban mehessenek haza. És természetesen nagyon fontos szempont az is, hogy az adott helyszínen és adott művészekkel mi valósítható meg. A főzeneigazgató feladata ezentúl kiterjed a zenei színház minden más területére is, amely részben személyi ügyeket, adminisztrációt is érint. Szerencsére jó csapattal dolgozunk, jó műsorokat tudunk összeállítani, vegyítve a populárisabb zeneműveket az intellektuálisabbakkal és kortárs darabokkal. Fontos, hogy támogassuk a kortárs zenét és zeneszerzőket, hiszen nem játszhatjuk egyre csak a 20. század közepéig megírt, egyébként csodálatos zeneműveket. Nem azért, mert nem jók, hanem mert ez kicsit olyan lenne, mintha az ember körbeházasodna családon belül. Így is többnyire a zeneirodalom nagyjait játszunk, Mozart, Beethoven, Haydn, Schubert, Sosztakovics darabjait.” Utóbbihoz több katarziszélménye is fűződik a Danubia Zenekarral,

akkal európai koncerthelyszíneken játszották az orosz zeneszerző jellegzetes műveit. Hogy milyen érzés volt eljönni a zenekartól és egy másik karmesterre bízni annak további életét?

„Hát egyrészt nehéz, mert nekem az a zenekar olyan volt, mintha a gyermekem lenne. Másrészt, amikor az ember gyermeke eléri a felnőttkort, automatikusan leválik a szüleitől. Itt egy kicsit fordítva volt, mert én éreztem úgy, hogy másfelé szeretnék menni. A helyemre pedig nagyon méltó utód került Hámori Máté személyében. De a Danubia életem meghatározó része, így a kapcsolat természetesen mindig megmarad.”

Zenekarok ölelésében

Már 19 évesen megalapította a zenekart, melynek első koncertje 1993 decemberében volt az Óbudai Társaskörben. Hosszú évekig dolgoztak együtt, a kezdeti fiatalos lendület nagyon is kitartónak

KERETES

Kávé vagy tea: „Kávé” – hosszan kitartva, nagybetűvel mondja –, „a teával nem tudok mit kezdeni, nekem egy kicsit sok a tea körüli felhajtás.”

Kedvenc napszak: reggel, amikor a család még alszik. Kávéval indítom a napot, az kíséri a gondolataimat a reggeli nyugalomban.

Kedvenc helye: Tihany-Sajkod.

Kedvenc külföldi úticél: Párizs, Tajpej és Olaszország, „kávévóknak kötelező, vagy fordítva: ha szereted Olaszországot, szeretned kell a kávét is.”

Kedves zeneszám, zenészek: „minden jó zenét meghallgatok, nagyon sokoldalú zenefogyasztó vagyok az Imagine Dragonstól a Ramsteinen át Oscar Petersonig”.

Autóban mit hallgat: Podcastokat, leginkább otthoni, kicsit politikai, társadalmi témájú beszélgetéseket.

Kedvenc ital: „felfedeztem egy nagyon jó grappát, olyan szép neve van: Diciotto Lune – tizennyolc Hold.”

Kedvenc ételek: „rakott krumpoli, bablevés – ó igen, annak minden formája, csak úgy, mint Bud Spencernek, ő is mindig babot evett.”

bizonyult. Kíváncsi vagyok, a tapasztalatok alapján milyen karmesternek gondolja magát. „Erről leginkább a zenészeket kellene megkérdezni, de azt gondolom, alapvetően türelmes vagyok, – mondja elgondolkodva – „igen, nagyon türelmes” – teszi hozzá mosolyogva. A húsz év, amit egy zenekar vezetőjeként eltöltött, ezt alátámasztani látszik. Milyen lehet egy próbafolyamat, egy együttműködés és mely zenekarokkal volt igazán jó együtt dolgozni? „A Rádiózenekar szerintem Magyarország egyik, ha nem a legjobban hangzó zenekara és csodálatos volt velük a közös munka. Nagyon örülök, hogy 2025-ben enyém a megtiszteltetés, hogy vezényelhetem az Újévi koncertet. Nagyon szeretem a Concerto Budapest zenekart is, akikkel szintén többször dolgoztam és természetesen a saját zenekaromat. A zeneoktatás színvonala Magyarországon kiemelkedő és ez a sok remek zenekaron is meglátszik.”

Vajon mi jelenti a legnagyobb kihívást, ameddig összeáll egy koncert? Nekem mindig nagyon izgalmas mögé látni, hogyan is tud egy karmester mindenre figyelni, mitől lesz pont az a darab pont olyan jó, mitől érzi a közönség a katarzist. Miben rejlik a titok?

„A zenekar és a karmester között ideális esetben van egy oda-vissza áramló energia, egy adok-kapok. Nagyon jó, ha egy zenekarral megvan a kémia, akkor ez a fenti folyamat sokkal könnyebb. Fontos, hogy a zenészek is értelmezzék a darabot, legyenek önálló gondolataik,

jöjjön tőlük impulzus, az inspirál engem is. Az augsburgi zenekarral az évek során el tudtam érni egy együtt-gondolkodást, így a külső szemlélők szerint is egyre jobb lett a csapat. Mivel elég régen tartom már kezemben a karmesteri pálcát, nagyon sok mindent többször vezényeltem már, éppen ezért pont az jelenthet még egy szép kihívást, ha egy-egy zeneműre másként tekintek. Nyilván a korról is sok mindent máshogy érzékel az ember, de a látásmód, a feldolgozás módja tudatosan is változtatható. Ez nagyon izgalmas is.”

Az otthon ott van, ahol a család

A zeneszélet a látásmód változása mellett földrajzihely-változásokkal is jár, amiből az Óbudai Danubia zenekarral eltöltött majdnem húsz év alatt és után több is volt Héja Domonkos karmesteri karrierjében. 2005 óta volt a Chemnitz-i Opera első karmestere, ahol 2011-ben egy úgynevezett Sabbatjahrt (egy év alkotói szabadságot) igényelt. Ekkor kérte fel Ókovács Szilveszter az Operaházba főzeneigazgatónak. 2013-ban távozott az Operából. Ez bizonyára nehéz volt, hogy tudtál továbblépni?

„Kellott egy kis idő, mire újra el tudtam magam helyezni a zenei palettán. A feleségem és a családom nagyon sokat segített. Nehéz időszak volt, de egy barátom unszolására megpályáztam az

augsburgi főzeneigazgatói állást, és egy hosszabb kiválasztási folyamat után rám esett a választás. Egyáltalán nem akartam elmenni Magyarországról, itthon szerettem volna dolgozni. A szakmai munkám ugyanakkor jól alakult idekint, a gyermekeim és a feleségem is jól érzik itt magukat, nekem pedig ott jó, ahol nekik jó. Amint lesz olyan lehetőség, egész biztosan otthon szeretnék majd dolgozni. Szerencsére mostanában sokszor hívnak, így sokat lesznek otthon.”

Kérdésemre, milyen az élet Németországban, és mennyire jogos kelet felől az elképzelés, hogy nyugaton minden jobb, így fogalmaz:

Jól érezzük magunkat itt, szeretünk ebben az Augsburg melletti kis faluban élni. Ugyanakkor nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy micsoda kincseink vannak otthon. Nagyon elszomorít, hogy nem értékeljük kellőképpen, amink van. Persze, a hétköznapok talán kényelmesebbek és a szociális háló biztosabb, de se az orvosi ellátás, se a közlekedés nem jó olyan mértékben, mint ahogy gondolnánk, a Deutsche Bahn például híresen megbízhatatlan. Ami pedig a zenei oktatást illeti, az messze elmarad a nálunk megszokott színvonalától. Itt, ahol lakom, éppen a zeneiskola megszüntetésén gondolkodnak, pedig a következő 35 km-re van innen. Becsüljük meg, hogy otthon mindenhol van elérhető távolságban zenei oktatás, sokszor általános iskolán belül.

Egy család, sok hangszer

Utóbbi gyermekkorában is megtapasztalhatta, hiszen édesanyja hegedűtanár, ő maga pedig több hangszeren is megtanult játszani, mielőtt végül a karmesteri pálcát választotta.

Szüleimnek fontos volt, hogy minél több hangszerrel uraljak, az ütőhangszerek és a zongora világában mozgok otthonosan. Konziba jártam és aztán 17-18 éves korom körül döntöttem el, hogy a Zeneakadémiára már karmester szakra jelentkezem. Feleségem brácsa tanár, a gyerekek pedig mindannyian több hangszeren tanulnak, ami itt, Németországban nem kis kihívás. A lényeg az, hogy a gyerekekből zenészerető, koncertre járó felnőttek legyenek. Hogy melyikükből lesz zenész, azt most még nem tudom megmondani. Belőlem az lett, amit soha nem bántam meg.

ÉLETÚT:

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szerzett ütőhangszeres, majd karmesteri diplomát. Megnyerte a Magyar Televízió IX. Nemzetközi Karmesterversenyének első díját, közönségdíját és a Solti György-különdíjat is. Az 1995/1996-os évadban Weiner László-ösztöndíjjal a Budapesti Fesztiválzenekar asszisztens karmestereként dolgozott Fischer Iván mellett. Már Zeneakadémiai tanulmányai előtt megalapította az Óbudai Danubia zenekart, amelynek 2012-ig vezető karmester volt. 2003-tól a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának állandó asszisztens karmestere. 2001-ben debütált a Magyar Állami Operaházban Puccini Bohémélet című operájával. 2002-ben Firenzében és Rómában Bartók A kékszakállú herceg vára című operáját vezényelte nagy sikerrel. 2003-ban Liszt Ferenc-díjjal tüntették ki, 2005-ben Artisjus-díjat kapott. 2005 és 2011 között a Chemnitz Színház első karmestere volt. 2008-ban Junior Prima díjat kapott zeneművészet kategóriában. 2011-2013 között az Opera Főzeneigazgatója, majd 2015 óta az Augsburg Musiktheater főzeneigazgatója.

Mielőtt elkezdtem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemet, megkértem Szabó Tibort, hogy vezényelhessek egy darabot a színpadon, hogy biztosan tudjam, nekem való-e ez a szakma. Megtörtént, én pedig karmester lettem.

Szerencsére, teszem hozzá. Egyetértünk abban, hogy Magyarország zenei nagyhatalom. Amikor arról kérdezem, melyik a legjobb közönség a világon, azonnal rávágja, hogy a magyar. Sokan, akik hosszabb időt töltöttek már külföldön, megtapasztalhatnak egy hiányérzetet. Hiába csodások vagy éppen nem annyira csodások a körülmények, de még ha azok is, mindig ott van a hiánya annak, amit otthonnak hívunk, amit patriotaszívvel, a

meghittség örömeivel szemlélünk. Persze ott az otthon, ahol a család van, Héja Domonkosnak pedig ez a legfontosabb. Mégis egész biztosan hazahozza az útja, amint minden egyéb is ezt a döntést támasztja alá. A magyar kulturális élet mindenesetre nagyon hálás lesz, ha bölcsességével és tapasztalatával újra tevékeny részt vállal a hétköznapjaiban és ünnepnapjaiban egy ilyen lendületes, derűs, türelmes zenészmester.

Addig pedig örülünk neki, hogy láthatjuk majd az Újévi koncertet vezényelni, előtte pedig

Héja Domonkos vezényli 2024. november 27-én, 19:30-tól a Zeneakadémián Mozart örök! című koncertünket, amelyen Mozart műveit és feldolgozásokat hallhat a közönség. Zongorán közreműködik Balog József.

2024. november 27. 19:30 | Zeneakadémia

MOZART ÖRÖK!

Mozart: Figaro házassága - nyitány
Dubrovay: After Mozart
Chopin: Variációk a "Là ci darem la mano" kezdetű duett témájára
Reger: Mozart-variációk
Mozart: Esz-dúr szimfónia, K 543

Balog József - zongora
Budafoki Dohnányi Zenekar
Vezényel: Héja Domonkos

JEGYVÁSÁRLÁS | BDZ.JEGY.HU

A közönséget nem bevonni, hanem kinevelni kell

Alexander Humala tekintetében tűz van. Látszik, hogy mindenben, amit tesz és amit mond, mélységesen hisz. Ez egyszerre teszi magabiztossá és alázatosná, ami egy zenész számára szerintem a legtökéletesebb kombináció.

Szöveg: Szalai Eszter M.

bjz Itt most nálunk nagyon meleg van, de ősszel, amikor megérkezik hozzánk, ígérem, hogy csodaszép idővel várjuk majd. Ebben biztos vagyok. Nagyon szeretem Budapestet, az egyik kedvenc városom. Évente egyszer-kétszer biztosan megfordulok ott, és arra jöttem rá, hogy minden évszakban gyönyörű.

bjz Bár már többször járt nálunk, a Dohnányi Zenekart most először vezényli, igaz? Igen, ez így van, és már nagyon várom. Megtisztelő volt a felkérés.

bjz Mit tesz, amikor megtudja, hogy egy új zenekart fog vezényelni? Tanulmányozza az együttes stílusát? Meghallgat tőlük pár felvételt? Ha konkrétan ezzel a zenekarral kapcsolatban kérdez, őket már hallottam és nagyon jónak tartom. Utazó karmesterként sok európai zenekart vezényeltem már, ők egyértelműen az élvonalban vannak. Az egész kontinensen ismerik a nevüket.

Általánosságban véve, ha olyan zenekar elé kell kiállnom, amelyet még nem vezényeltem, akkor persze meghallgatom őket, ha van rá lehetőség. Új emberekkel, új hangzással találkozni megtisztelő feladat és egyben a karmesteri pálya egyik legnagyobb kihívása, mármint, hogy hogyan tudunk azonnal alkalmazkodni ahhoz, amit hallunk, és hogyan tudjuk alkalmazni a stratégiánkat arra a konkrét együttesre.

bjz Az utazó karmesterek rugalmasabbak, mint az állandó együttesekkel alkotók. Nagyon

Fotó: Anatoly Kleshchuk

sokféle hangzáshoz, megközelítéshez, ötlethez kell gyorsan alkalmazkodniuk.

Igen, ez igaz, de ez is csak olyan, mint egy kapcsolat alakulása két ember között. Az első találkozásakor igyekszünk önmagunk lenni, és ezzel párhuzamosan megismerni a másikat. A legjobb oldalunkat mutatjuk, hogy megszerettessük magunkat. Mosolygunk, kedvesek vagyunk, ilyesmi... Azután, ahogy telik az idő, igyekszünk elmélyíteni ezt a kapcsolatot, ezért pedig tudatosan kell tenni, ezt építeni kell. Karmesterként annyit tehetek az ügy érdekében, hogy profi vagyok. Ezt várják el tőlem, én is ezt várom el magamtól. Ma-

ximálisan felkészülök, ami tőlem telik, mindent megteszek, a többi meg majd alakul.

bjz Ön a karmesterség mellett aktív kóruskarnagy is. Mennyiben befolyásolja, segíti egyik tevékenység a másikat?

Ez két külön mesterség. Annak, ha valaki karnagyból lesz karmester, vannak előnyei és hátrányai is, bár lehet, hogy ezt csak én érzem így. Az a tapasztalatom, hogy a kórusmunka során a karnagyok több, apró, kidolgozott mozaikból raknak össze egy nagy egészet. Karmesterként viszont már az elején látni kell az egész képet, átlátni az összefüggéseket, és ha ez megvan, csak utána kezdünk el belemenni a részletekbe.

Másik dolog a kéz, a technika. Egy karnagy szó szerint a levegővel, az énekhanggal dolgozik, ezeket kell irányítani, kézben tartani. Egy zenekar esetében sokkal inkább azt kell tudni, mit akarok elérni egy-egy mozdulattal. Sokféle, nagyon különbözőképpen megszólaló hangszert kell egységes megszólalásra bírni, tehát itt a végeredményt, az irányokat mutatom.

Karnagyként sokkal jobban meg tudok mutatni egy dallamformálást a zenekarnak, természetesebben tudok íveket, formákat teremteni. Ráadásul az énekhanghoz képest minden hangszer mesterséges találmány, én viszont tudok nekik olyat mutatni, ami visszavezeti őket a természetes hangzáshoz. Gondoljunk csak bele, hány karmester énekel próba közben, sőt, van, aki még koncerten is! Szerencsés embernek tartom magam, hogy mindkét műfajban dolgozhatok.

bjz A mai koncertszervezőknek nincsen könnyű dolga, ha klasszikus zenei hangversenyre akarnak közönséget toborozni. A klasszikus zene – az instant elérhető pophoz képest – bonyolultabb dolog. Vajon mi a legjobb módja annak, hogy az embereket a kortárs klasszikus zene felé terelgessük?

Ezt a választ senki sem tudja pontosan, de nagyon sokakat foglalkoztat ez a kérdés, köztük engem is, órákig tudnék erről beszélgetni önnel. Szerintem a megoldás megtalálásához ki kellene tekinteni, más területekről inspirálódni. Akár az üzleti életből is, onnan megtanulhatnánk, hogyan kell stratégiát építeni. Ez nem új dolog, csak a klasszikus zene a 20. században kicsit be-

zárkózott, nagyon keveset vett figyelembe abból, hogy mi történik a rokon műfajok, mondjuk, a pop vagy a dzsessz színpadain. Pedig sokat tanulhatnánk tőlük.

A kortárs zene önmagában is nagyon szereteágzó műfaj, Ligeti, Eötvös, Penderecki már-már populáris, klasszikus. De persze ezek is komplikált zenék, ezekre a közönséget pedig nem bevonni, hanem kinevelni, tanítani kell. Ez nem ötperces történet. Elkezdni a nevelést Bachtól, Mozarttól, Brahmszól át egészen a 20-21. századi zenéig. Olyan ez, mint a főzés. Idő kell hozzá. Elültetni a növények magjait, locsolgatni őket, ha kinőttek, leszedni, megfőzni. Türelem, előrelátás, idő.

Egy másik stratégia lehet az érzelmekkel való operálás. Hatást kell kelteni, érzelmeket kiváltani, ez marad meg az emberekben. Erre nagyon jó lehetőség például a különleges helyszínek kiválasztása, amit már sokan alkalmaznak. Rendkívül sok helyszín alkalmas lehet a zenélésre, sőt, egy szokatlan hely új hangzást, új értelmet tud adni egy-egy zenének. A meglepetés ereje komoly tényező. Csak nézzük meg, egy popzenekar menedzsere mennyi mindent összerak egy showra!

A 21. századi zenében rengeteg érzélem van ráadásul, nagyon nem mindegy, hogyan adjuk elő. Olyan ez, mint a Michelin-csillagos fine dining. Elegáns, kifinomult, egyedi élmény. Egy ilyen koncerten – ahogy egy ilyen étteremben is – olyat kapnak az emberek, amit máshol nem. És még véletlenül sem az anyagi oldalára gondolok, nem arra céloztam, hogy ezt nem mindenki engedheti meg magának. Nem! Úgy értem, hogy ez valami különleges, egy klub, ahová sikkos dolog tartozni. Nekünk, zenészeknek kell lennünk ennek a klubnak. Nyitottnak, érzelmileg és minden más módon is intelligensnek kell lenni, hogy az emberek vágyjanak ebbe a klubba tartozni.

Alexander Humala karmester 2024. október 27-én 19:30 órakor a Zeneakadémián dirigálja a Budafoki Dohnányi Zenekart a Dohnányi Bérlet 2. – Tánctárs című előadásán. Műsor: Grazyna Bacewicz: Nyitány, Lutoslawski: Kis-szvit, Weiner: Magyar népi táncok – IV. tétel, Rachmaninov: Szimfonikus táncok.

„Mellékneves” zeneművek

Zenekarok programkínálatát böngészve azt látjuk, hogy műsorra tűzik Beethoven f-moll szonátáját, Haydn G-dúr, Mozart C-dúr, Csajkovszkij valahányadik szimfóniáját... Biztos, ami biztos, a nevet/hangnemet/sorszámokat követi még a Köchel-jegyzék vagy az Opus-szám, de ennyi adat ellenére sem mindig ugrik be a zenekedvelő, ám laikus hallgatónak, mit is fog hallani... De mindenkinek rögtön leesik a tantusz, ha a programfüzetben idéző- vagy zárójelben feltűnik a „Meglepetés”, az „Appassionata”, a „Jupiter” vagy a „Patetikus” szó is, hisz akkor akár már dúdoljuk is a sokszor hallott művet, amelyet akárhányszor szívesen meghallgatunk újra. Szerencsénkre sok az úgynevezett „mellékneves” vagy névvel megjelölt zenemű, ráadásul ezek az elnevezések többnyire valós történetekre/eseményekre utalnak, színesítve a szerzőkhöz, zeneművekhez kapcsolódó ismereteinket. Íme néhány „mellékneves” mű, amelynek vagy maga a szerző adott nevet, vagy a kortársak - a szerző jóváhagyásával -, esetleg az utókor.

Szöveg: Viant Katalin

*Joseph Haydn több mint száz szimfóniája közül számos kapott melléknevet. 1761-ben, amikor a zeneszerző Esterházy herceg szolgálatába állt, három szimfóniát komponált, a 6., D-dúrt, amelynek az utókor A reggel; a 7., C-dúrt, amelynek A dél és a 8., G-dúrt, amelynek Az este nevet adta. Ezek az úgynevezett napszak-szimfóniák. De a mester alkotásai között találunk még Filozófus (No. 22), Szenvedély (no. 49), Tűz (No. 59), A medve (No. 82), A tyúk (No. 83), A királynő (no. 85) és Óra (No. 101) szimfóniát is.

A No. 69-es C-dúr szimfóniának ugyan nem Haydn adta a Laudon nevet, de jóváhagyta azt. A név Ernst Gideon von

Laudon báró emlékét őrzi, aki „olyan népszerű személyiség volt, hogy Haydn így küldte be a neki szóló szimfóniát a kiadóhoz: »a finálé zongoraváltozata sajnos játszhatatlan, de annyi baj legyen, a Laudon név az eladáskor többet számít, mint akár tíz finálé«. A D-dúrban íródott 96. szimfónia a Csoda melléknevet kapta. Hogy miért? A történet szerint az 1791-es londoni ősbemutatón, „amikor Haydn belépett a koncertterembe, a sok kíváncsi néző elhagyta az ülőhelyét, előrerohant, így az ülőhelyek a nézőtér közepén üresen maradtak. Alighogy ez megtörtént, a hatalmas koronacsillár leszakadt a mennyezetről és rázuhant az üresen maradt

székekre. Az első dermedt másodpercek után a meglepődött nézőkből kitört a kiáltás: Miracle! Miracle! Csoda! Csoda!” (Igaz, azt is olvasom máshol, hogy a csodás eset a 102., B-dúr szimfónia bemutatóján történt 1792. február 2-án...) A tizenkét londoni szimfónia közül a 12., D-dúr lett „A” Londoni vagy Duda szimfónia. A szimfóniák sorában ez a 104., és második melléknevet zárótételéről kapta, amelyben „Haydn dudatáncszerű népdalemléket elevenít fel, nyugat-magyarországi horvát telepeseektől hallhatta ezt a dallamot.”

Az Oxford szimfónia, a hat párizsi szimfónia (No. 82-87) sorába tartozó remekmű 1791.

júl. 7-én kapta nevét Haydn díszdoktorrá avatása alkalmából. Az 1787-ben bemutatott 94., G-dúr szimfóniának az angolok adták a Meglepetés (Surprise) nevet, annak állítva emléket, hogy Haydn egy-két, váratlanul, a közönség számára meglepetésként felhangzó üstdobütéssel akarta felébreszteni a szunyókáló angol hallgatóságot. Haydn humorának legszellemesebb megnyilvánulása a 45., fisz-moll Búcsúsimfónia 1772-ből. „A zárótételben egymás után fejezik be a játékot a zenészek, elfújják gyertyájukat, két hegedűs kivételével kimennek a teremből, így jelezve, hogy szeretnének már hazamenni Kismartonba a családjaikhoz” a fényűző Esterházy kastélyból.

Gideon von Laudon gróf a győztes pózában a diadalmas kunersdorfi csatában

*Mozart K. 551-es C-dúr szimfóniája az úgynevezett Jupiter szimfónia, amely a BDZ Megérthető zene című sorozatában is szerepelt. E nevet, amely először egy 1821-es koncertnaptárban jelenik meg, valószínűleg Johann Peter Salomon impresz-

száriótól kapta: „Az elnevezés találó, mert joggal érezhetjük úgy, hogy Mozart ezzel a művével bebocsátást nyert az Olimposzra.” Hollerung Gábort idézem: „a fiatalok kedvéért elmondom, hogy Jupiter és Zeus ugyanaz. A főistent a görögök Zeusznak hívják, a rómaiak pedig Jupiternek.”

Jupiter

*Beethoven több műve is kapott nevet az évek során. Szonátái közül például az 1801-ben született, Op. 27. No. 2-es cisz-moll alkotás, a „Halhatatlannak” címzett Sonata quasi una fantasia, amelyet a világ Holdfény-szonáta néven ismer. Az Op. 24-es, hegedűre és zongorára írt mű lett a Tavasz szonáta. Beethoven nagy támogatója, a bécsi orosz nagykövet, Andreas Razumovszkij nevére őrzi az Op. 59-es három vonós négyes, az Op. 53-as C-dúr zongoraszonáta pedig a Waldstein melléknevet kapta, mert Waldstein grófnak ajánlotta művét a zeneszerző. A C-dúr misét, amelyet Eszterházy Miklós rendelt felesége névnapjára, Kismartoni miseként ismerjük, amelyhez egy anekdota is fűző-

dik: a Haydn-misékhez szokott herceg állítólag azt mondta a számára tán radikálisnak tűnő művet meghallgatva: „Na de kedves Beethoven, mit művelt már megint?”

Az Op. 57-es f-moll szonáta Appassionata-szonáta néven ismert, az Op. 73-as Esz-dúr zongoraverseny pedig Császár-koncert (Emperor) néven ismert az angolszász világban. Híres V. szimfóniája a Sors nevet kapta, ezt a művet „amelyet Lobkowitz hercegnek és Razumovszkij grófnak ajánlott, és amelyet 1808. december 22-én mutattak be először a bécsi Theater an der Wienben, egy olyan óriáskoncerten, amelyen csak Beethoven-műveket játszottak, és a koncertet is a zeneszerző rendezte”.

A VI., F-dúr szimfónia a Pastorale nevet kapta, amelyhez a szerző „A vidéki élet emlékei” alcímet írta. Ha igaz, a citromsármány nevű, sárga fejű, szép kismadár dala egyesek szerint hasonlít a mű kezdőhangjaira... Az Op. 84-es Egmont-nyitány pedig, amely az 1956-os magyar forradalom egyik szimbóluma lett, egy valós történelmi személynek, a vértanú Egmont grófnak állít emléket – az elnevezés magától Beethovenról származik.

I. Lamoraal, Egmont grófja, Gavere hecege

*Hector Berlioz Op. 14-es, öttételes zenekari művének a szerző az „Epizódok egy művész életéből” alcímet adta, de Fantasztikus szimfónia néven vált ismertté. Az 1830. december 6-án, Párizsban bemutatott, közel egyórás műről a szerző így nyilatkozott: „Ott folytattam, ahol Beethoven abbahagyta.” Berlioz egyébként korábban Párizsban orvosi tanulmányokat folytatott, de szerencsénkre később átiratkozott a Conservatoire-ra.

*Pjotr Iljics Csajkovszkij III. szimfóniája a Lengyel-szimfónia nevet kapta. Ez a név Sir August Mannstól, a mű londoni bemutatójának angol karmestertől ered, és minden bizonnyal a finálé polonéz-jellegű ritmúrára utal. A Lengyel szimfóniá-

val a szerző a cár iránti hűségét bizonyította, mivel annak kedvenc tánca a polonéz volt.

Csajkovszkij VI. szimfóniájára viszont a szerző testvére, Mogyeszt ragasztotta a Patetikus jelzőt.

Władysław Łoziński:
Élet Lengyelországban,
a régi időkben (1907)

*Edvard Grieg G-dúr, öttételes műve, a Holberg-szvit nevét magától a szerzőtől kapta, ahogy az alcímét is: „Szvit régi stílusban”. Grieg a 18. századi dán-norvég drámaíró, Ludvig Holberg korában népszerű táncformákat ele-

venítette fel az író születésének 200. évfordulóján.

Ludvig Holberg

*Mahler több szimfóniájának is van mellékneve. Az I. szimfónia a Titán, a II. a Feltámadás, a VIII. pedig az Ezrek szimfóniája. VI., „nagyon nagy zenekarra” komponált a-moll szimfóniáját nem Mahler nevezte el Tragikus szimfóniának, a név eredete sajnos a homályba vész.

Dohnányi-sarok

Zenekarunk névadója, Dohnányi Ernő „Romanticism in Beethoven’s Pianoforte Sonatas” (Romantika Beethoven zongoraszonátáiban) című, feltehetően 1955-ben, a Wisconsin Egyetemen elhangzott előadásából maradt fenn az alábbi (magyarra fordított) idézet, amely „felbecsülhetetlen dokumentuma Dohnányi Ernő bécsi klasszikáról megfogalmazott esztétikájának”, és amelyben cikkünkben is említett, melléknévvel ellátott művekről szól. „...Az Op. 13-as szonáta, az úgynevezett Pathetique már hordoz magában romantikus stílusjegyeket. Menjünk... a ciszmoll (Holdfény) szonátára, amely különösen megragadta a világ figyelmét. Nem alaptalanul, hiszen ez Beethoven egyik legnagyobb szerűbb kompozíciója. Természetesen semmi köze a holdfényhez, és azok a történetek, melyek hozzá kötődnek, pusztán legendák. Mindazonáltal maga a zene, az első tétel al-

konyati hangulatot idéző kezdetétől a kirobbanó zárótétel végéig telve van szenvedéllyel és abszolút romantikus... A következő szonáta, mely megérdemli a »romantikus« címkét, az f-moll „Appassionata” szonáta (Op. 57), mely talán Beethoven legdrámaibb műve. Még a moll végződésű, nyugtalan lassú tétel is tele van drámai elemekkel.”

VEZÉNYEL:
HOLLERUNG
GÁBOR

RÉMSÉGEK KICSINY ÉJSZAKÁJA

Halloween-játék boszorkányokkal, vámpírokkal, kísértetekkel

2024. október 31. 21:00 Müpa

Jelmez és fény: Árva Nóra
ARLtistic Dance Company | koreográfus: Albert Réka Lilla
Budapesti Akadémiai Kórustársaság | karigazgató: Balassa Ildikó

Budafoki Dohnányi Zenekar

Jegyvásárlás: bdz.jegy.hu

4/2 müpa Budapest

A Budafoki Dohnányi Zenekar hangversenyei 2024. szeptember – 2025. február

2024. szeptember 29. vasárnap 11:00 Zeneakadémia <i>Megérthető zene 1.</i>	JAZZ ÉS OPERA TALÁLKOZÁSA Gershwin-Szüts Apor: Porgy és Bess – zenekari szvit	Szüts Apor – zongora Előad és vezényel: Hollerung Gábor
2024. szeptember 29. vasárnap 15:00 Zeneakadémia	AZ EZEREGY ÉJSZAKA ZENÉI zenés mese	Szövegíró és mesélő: Turcsányi Ildikó vezényel: Guido Mancusi
2024. szeptember 29. vasárnap 15:00 Zeneakadémia	BRILLIANT BRASS A Liszt-díjas Corpus Harsona Kvartett koncertje	Corpus Harsona Kvartett: Sütő András, Pálincás Péter, Gáspár Olivér, Hegyi Gábor
2024. szeptember 29. vasárnap 20:00 Zeneakadémia <i>Dohnányi bérlet 1.</i>	Vajda János: Zongoraverseny – ősbemutató Orbán György: V. szimfónia I. tétel – ősbemutató Wagner: Gyászinduló Mancusi: Egy nyári nap John Williams: Harry Potter – Scherzo Dvořák: VIII. szimfónia IV. tétel	Réti Balázs – zongora Vezényel: Hollerung Gábor
2024. október 11. péntek 19:00 Klauzál Ház <i>Budafoki hangversenyesték 1.</i>	A SORS JÁTÉKAI Kabalevsky: Colas Breugnon – nyitány Prokofjev: II. hegedűverseny Csajkovszkij: V. szimfónia	Csikós Vilmos – hegedű Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Werner Gábor
2024. október 24. csütörtök 19:30 Nádor Terem	A BDZ KAMARAMŰHELY Schubert: C-dúr vonósnégyes, I. tétel Max Bruch: Kol Nidrei (szólista: Szontagh Márton) Sosztakovics: e-moll trió – III-IV. tétel. Gershwin: Porgy és Bess szvit	Művészeti vezető: Szüts Apor
2024. október 27. vasárnap 19:30 Zeneakadémia <i>Dohnányi bérlet 2.</i>	TÁNCVARÁZS Grażyna Bacewicz: Nyitány Lutoslawski: Kis-szvit Weiner: Magyar népi táncok – IV. tétel Rachmaninov: Szimfonikus táncok	Vezényel: Alexander Humala
2024. október 31. csütörtök 21:00 Müpa	RÉMSÉGEK KICSINY ÉJSZAKÁJA	ARListic Dance Company Koreográfus: Albert Réka Lilla Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Budafoki Dohnányi Zenekar Jelmez és fény: Árva Nóra Vezényel: Hollerung Gábor

A Budafoki Dohnányi Zenekar hangversenyei 2024. szeptember – 2025. február

2024. november 9. szombat 19:30 Müpa <i>ZenePlusz 1.</i>	HŐSÖK ÉS SZERELMEK Wagner: Tannhäuser-nyitány Wagner: Trisztán és Izolda – előjáték és Izolda szerelmi halála R. Strauss: Ständchen, Allerseelen, Morgen, Zueignung R. Strauss: Hósi élet	Magdalena Anna Hoffmann – ének Nagy Viktória – látvány Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Guido Mancusi
2024. november 15. péntek 19:00 Klauzál Ház <i>Budafoki hangversenyesték 2.</i>	BÉCSI KÖRUTAZÁS Schubert: Az ördög kéjlaka – nyitány Beethoven: III. zongoraverseny Mozart: D-dúr (Prágai) szimfónia KV 504	Mitra Kotte – zongora Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Guido Mancusi
2024. november 17. vasárnap 11:00 Zeneakadémia <i>Megérthető zene 2.</i>	Orient és okcident Nielsen: Aladdin-szvit	Előad és vezényel: Hollerung Gábor
2024. november 27. szerda 19:30 Zeneakadémia <i>Dohnányi bérlet 3.</i>	MOZART ÖRÖK! Mozart: Figaro házassága – nyitány Dubrovay: After Mozart Chopin: Variációk a La ci darem la mano duett témájára Reger: Mozart-variációk Mozart: Esz-dúr szimfónia, K 543	Balog József – zongora Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Héja Domonkos
2024. november 30. szombat 19:30 Budapest Kongresszusi Központ	Cinefonic	Budafoki Dohnányi Zenekar Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Vezényel: Hollerung Gábor
2024. december 1. vasárnap 11:00 Budapest Kongresszusi Központ	CSALÁDI CINEFONIC	Budafoki Dohnányi Zenekar Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Vezényel: Hollerung Gábor
2024. december 1. vasárnap 19:30 Budapest Kongresszusi Központ	CINEFONIC RÁADÁS	Budafoki Dohnányi Zenekar Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Vezényel: Hollerung Gábor
2024. december 6. péntek 19:00 Klauzál Ház <i>Budafoki hangversenyesték 3.</i>	ADVENTI KONCERT Kutrik Bence: Adventus	Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Cser Ádám
2024. december 12. csütörtök 20:15 BRÜSSZEL <i>FLAGEY</i>	MAGYAR HANGOK EURÓPÁBAN A Magyar Elnökség záróhangversenye	Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Hollerung Gábor

A Budafoki Dohnányi Zenekar hangversenyei 2024. szeptember – 2025. február

<p>2024. december 15. vasárnap 19:30 Müpa <i>ZenePlusz 2.</i></p>	<p>EGY PROTESTÁNS MISÉJE Bach: h-moll mise</p>	<p>Zemlényi Eszter – szoprán Bakos Kornélia – alt Megyesi Zoltán – tenor Cser Krisztián – basszus Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar (karigazgató: Szabó Soma) Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2024. december 28. szombat 19:00 MVM Dome</p>	<p>IGAZÁBÓL KARÁCSONY Szimfonikus koncertshow</p>	<p>Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. január 11. szombat 19:30 Müpa</p>	<p>ÚJÉVI KONCERT</p>	<p>Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. január 12. vasárnap 11:00 Zeneakadémia <i>Megérthető zene 3.</i></p>	<p>SZIMFONIKUS KAMARAZENE Brahms: g-moll zongoranegyes</p>	<p>Szüts Apor – zongora Varga Nikoletta – hegedű Dr. Csonka Emil – brácsa Balázs István – nagybőgő Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. január 17. péntek 19:30 Klauzál Ház Budafoki hangversenyesték 4.</p>	<p>ÚJÉVI KONCERT</p>	<p>Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. február 2. vasárnap 19:30 Müpa</p>	<p>HÄNDEL-MARATON Händel: Izrael Egyiptomban</p>	<p>Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. február 16. vasárnap 19:30 Zeneakadémia <i>Dohnányi bérlet 4.</i></p>	<p>AHOJ! Novak: Szlovák szvit Eben: Symphonia gregoriana – Allegro risoluto Smetana: Hazám – Tábor Suk: Prága Smetana: Hazám – Blaník</p>	<p>Michaela Moc Káčerková – orgona Budafoki Dohnányi Zenekar Vezényel: Ondřej Vrabeč</p>
<p>2025. február 25. kedd 19:30 Pécs, Kodály Központ</p>	<p>BACH: H-MOLL MISE</p>	<p>Zemlényi Eszter – szoprán Bakos Kornélia – alt Megyesi Zoltán – tenor Cser Krisztián – basszus Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Vezényel: Hollerung Gábor</p>
<p>2025. február 28. péntek 19:30 Klauzál Ház Budafoki hangversenyesték 5.</p>	<p>Szüts Apor: Missa brevis Schubert: Doppelgänger Beethoven: IV. szimfónia</p>	<p>Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó) Vezényel: Szüts Apor</p>

2024. szeptember 29. vasárnap
Zeneakadémia
BDZ-nap

11:00 MEGÉRTHETŐ ZENE 1.
JAZZ ÉS OPERA TALÁLKOZÁSA
Gershwin-Szüts Apor: Porgy és Bess – zenekari szvit

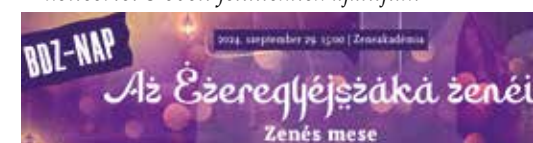
Szüts Apor – zongora
Előad és vezényel: Hollerung Gábor

Gershwin Porgy és Bess című operája kiemelkedő pillanata a huszadik századnak, amiben Gershwin jazz-zel való anyanyelvi viszonya találkozik a klasszikus opera tradícióival. A kicsit bonyolult történet hihetetlenül kifejező és plasztikus jelenetekben, zeneszámokban kel életre. Az operából többfajta hangversenyre szánt zenekari szvit készült, többek között Gershwin tollából is. A mai estén a BDZ kiemelkedően tehetséges muzsikusa, Szüts Apor által készített zenekari szvitet szólaltatjuk meg, amelyben az opera szint minden emblematikus motívum megszólal.

15:00 CSALÁDI KONCERT
Az ezeregy éjszaka zenéi
zenés mese

Szövegíró és mesélő: Turcsányi Ildikó
Vezényel: Guido Mancusi

Az Ezeregyéjszaka zenéi, avagy: mi történik, ha egy lomtalanításkor kidobásra ítélt lábtörő egyszercsak megszólal és kegyelemért könyörög? A BDZ meséje egy kissé beképzelt és szemtelen varázsszöveg segítségével elrepít a gonosz szultán birodalmába, ahol szédítő és roppant életveszélyes kalandok várnak hőseinkre. A varázslatos Keletet megidéző zenei részleteket Rimszkij-Korszakov, Saint-Saëns, Verdi, Ippolitov, Grieg, Nielsen, Hacsaturján és Muszorgszkij műveiből válogattuk.
A koncertet 5 éven felülieknek ajánljuk.

17:30 BRILLIANT BRASS
A Liszt-díjas Corpus Harsona Kvartett koncertje

A Corpus Harsona Kvartett jelenlegi tagjai, akik főállásban a Budafoki Dohnányi Zenekar művészei is: Sütő András, Pálincás Péter, Gáspár Olivér, Hegyi Gábor.

A BDZ-nap délutánján hagyományosan a BDZ büszkeségei mutatkozhatnak be. Idén a friss Liszt-díjas Corpus Harsona Kvartett ad fergeteges koncertet. A Kvartett 2001-ben alakult, s az elmúlt 23 évben komoly nemzetközi verseny sikereket értek el, több kontinensen turnézta, s itthon is a zenei élet állandó szereplői.

Mai hangversenyükön korokon és műfajokon átívelő műsorukban csatlakoznak hozzájuk barátai és pályatársai: hallhatjuk őket további rézfúvósokkal, orgonával, népi hangszerekkel és szimfonikus zenekarral kiegészülve.

Műsorukat az eklektika jellemzi: harsonára készült átiratok Corellitől kezdve Bartókon át, egészen a Queenig.

20:00 ESTI NAGYKONCERT
DOHNÁNYI BÉRLET 1.

Vajda János: Zongoraverseny – ősbemutató
Orbán György: V. szimfónia – I. tétel – ősbemutató
Wagner: Gyászinduló
Mancusi: Egy nyári nap
John Williams: Harry Potter – Scherzo
Dvořák: VIII. szimfónia – IV. tétel

Réti Balázs – zongora
Vezényel: Hollerung Gábor

A BDZ-NAP esti hangversenyének presztízset külön emeli, hogy három kortárs zeneszerző, Vajda János, Orbán György és Guido Mancusi – akik mindannyian a zenekar és személyesen Hollerung Gábor barátai és pályatársai – egy-egy művel ajándékozzák meg az estét.

Mindhárom zeneszerző zenei gondolkodása és stílusa rendkívüli módon közönségba-

rát, műveik sokszínűek, hol szórakoztatók, hol megrendítők.

A koncerten két ősbemutató csendül fel: Orbán György egy készülő szimfóniájának első tételét, valamint Vajda János zongoraversenyét hallhatják.

A hangverseny második részében ezen kívül a már megszokott virtuális szimfónia tételei a 70. születésnapját ünneplő zenekarvezető személyes választásai: a virtuális szimfóniát Wagner, Mancusi, Dvořák és John Williams művei alkotják.

2024. október 11. péntek

19:00 Klauzál Ház

BUDAFOKI HANGVERSENYESTÉK 1.

A SORS JÁTÉKAI

Kabalevsky: Colas Breugnon – nyitány

Prokofjev: II. hegedűverseny

Csajkovszkij: V. szimfónia

Csikós Vilmos – hegedű

Vezényel: Werner Gábor

Mai koncertünket a legfiatalabb zeneszerző művével, Dmitry Kabalevsky 1937-ben írt operájának nyitányával kezdjük. A mű Romain Rolland regényére épül, az opera címadó főhőse Colas Breugnon egy 17. századi francia kisvárosban éldegélő asztalos-fafaragó művész mester, aki elégedetten éli mindennapjait, élvezi az élet minden pillanatát és örömeit. Nyugodt élete akkor borul fel, amikor egy pestisjárvány következtében elveszíti feleségét, ő maga is lebetegszik, távollétében felgyújtják a házat, széthordják a vagyonát, elpusztítják az alkotásait. A város, ahol él, rablóbandák kezére kerül, és az anarchia lesz úrrá mindenütt. Végül Colas megszervezi az életet és rendet teremt a városban. Új háza építésekor eltöri a lábát, és végleg ágyba kényszerül. De ez nem töri le a lelkesedését, Plutarkhoszt olvasva üti el az időt. Colas az az ember, aki sosem veszíti el az életkedvét, aki minden megpróbáltatásból és veszteségből megerősödve kerül ki. Kabalevsky komoly kutatásokat végzett, hogy zenéjébe francia és burgundi népdalokat is felhasználhasson. A nyitány az opera legtöbbet játszott részlete, a főhős vitalitásának, humorának, bölcsességének zenei kifejezése.

Prokofjev az 1930-as évek elején alkotói váltságba került. Az a probléma foglalkoztatta, hogy milyen zenét érdemes írni kora közönségének. Az egyik legfontosabb következtetése az volt, hogy a dallamos zenével lehet közel vinni a kortárs zenét a hallgatóságához. Így amikor 1935-ben Robert Seutance, francia hegedűművész egy hegedűverseny megírására kérte fel Prokofjevet, visszanyúlt a hagyományos formákhoz, és a dallamosságot helyezte előtérbe. A II. hegedűversenyben a klasszikus hagyományok és az új alkotóperiódus újításai keverednek. A hagyomány jól tükröződik a hegedű és a zenekar koncertáló viszonyában, a háromtételes gyors-lassú-gyors formában, a harmóniakban és a hangszerelemben. Ezt a hagyományos hangzást színezik át Prokofjev motívumai, és ettől válik izgalmassá a II. hegedűverseny.

A három zeneszerző közül a rangidős, Csajkovszkij V. szimfóniája hangzik el az este második felében. A művet 1888-ban komponálta, s bár vegyes kritikákat kapott bemutatásakor, mégis a szerző legnépszerűbb, legtöbbet játszott műve lett. Sors szimfóniaként tekinthetünk rá, melynek nincs pontos programja, de maga a szerző ezt a megjegyzést írta a művéhez: „Teljes meghajlás a sors, illetve a végzet kifürkészhetetlen parancsa előtt”. A nyitótéma képviseli ezt a gondolatot, és minden tételben visszatér emlékeztetőként, annak ellenére, hogy minden tételnek saját zenei témája van. Nagy lélegzetvételű, komor hangulatú műről van szó, amely mégis reménytelen kicsengéssel zárul.

2024. október 24., csütörtök

19:30 Nádor Terem

BDZ Kamaraműhely

JÁTÉK ÉS LÉLEK

Schubert: C-dúr vonósnégyes, I. tétel

Max Bruch: Kol Nidrei (

szólista: Szontagh Márton)

Sosztakovics: e-moll trió – III-IV. tétel.

Gershwin: Porgy és Bess szvit

Gazda Bence – koncertmester

Véghelyi Márk, Bánhegyi Tünde,

Mikolay Lugosi Zsófia – hegedű

Hundt Boglárka – brácsa

Szontagh Márton – cselló

Lázár Gyula – nagybőgő

Márfi Eszter – fuvola

Ablonczy Keve – klarinét, szaxofon

Bazsinka Ivett – fagott

Südi Bálint – kürt

Szüts Apor – zongora

Művészeti vezető: Szüts Apor

A BDZ Kamaraműhely a Budafoki Dohnányi Zenekar kamaraegyüttese, mely rendhagyó felállásban, remek, szimfonikus igényű, virtuóz feldolgozásokban mutatja be a zeneirodalom remekműveit. Mai hangversenyük műsorában két olyan elem keveredik, melyek ritkán férnek meg egymás mellett: a játékosság és a vallásos tartalom. Schubert vonósnégyese a játék maga.

A lélek belső dinamikáját a Kol Nidrei és Sosztakovics műve jeleníti meg. A Kol Nidrei az egyik legrégebbi zsidó imádság dallamát dolgozza fel, Sosztakovics e-moll triója a szerző egy kedves barátja halála felett érzett gyászát mutatja be. Gershwin Porgy és Bess című operájából készült szvitjében pedig megtapasztalhatjuk a játék és a vallásos lélek szintézisét, melyben egyszerre van jelen a vallásos töltetű gospel és a játékos virtuozitás.

A koncert ingyenes, de adományokat szívesen fogadnak.

2024. október 27. vasárnap

19:30 Zeneakadémia

DOHNÁNYI BÉRLET 2.

TÁNCVARÁZS

Grażyna Bacewicz: Nyitány

Lutoslawski: Kis-szvit

Weiner: Magyar népi táncok – IV. tétel

Rachmaninov: Szimfonikus táncok

Vezényel: Alexander Humala

Mai hangversenyünk a tánc bűvöletében telik. Elsőként egy lengyel-litván zeneszerző, Grażyna Bacewicz nyitányát hallhatják, mely a komponista neoklasszikus korszakából származik. Lendületes, derűs, ritmikus zene, amely igazán virtuóz játékmódot kíván meg a zenekartól.

Ezt követően Lutoslawski Kis-szvitje csendül fel, mely egy Krakkó környéki falu dallamvilágát fűzi egybe. Az első tétel Stravinsky Tavaszi áldozat c. művére emlékeztet, melynek bemutatója éppen a darab megírását megelőző időszakban volt Lengyelországban. A második tétel egy humorosan nyugtalan ritmusú polka, harmadik tételében a melódia búbájosan vált egyik hangszerről a másikra, zárószáma pedig egy igazi falusi tánc.

A lengyel táncok után magyar tánc következik. Weiner Magyar népi táncok című darabja a szerző parasztnéval való megismerkedésének gyümölcse. Lajtha László ismertette meg Weinerrel a 30-as években a magyar népzene, ami új alkotókorszakot indított Weiner életében. A darab ősbemutatójára Rochesterben, Amerikában került sor, melyet a Rochester Journal szerint „a közönség úgy fogadott, hogy arra az »elragadtatott« jelző édeskevéssé lenne. Ez az üde szépségben ragyogó mű hol elbűvöl derűjével, hol elementáris erejével ragad meg. A közönség olyan kitörő lelkesedéssel fogadta a művet, hogy Reiner, engedve az általános óhajnak, megismételte a záró-tételt.” Mai hangversenyünkön a zenemű legnépszerűbb számát, a IV. tételt hallhatják.

Hangversenyünk második felében Rachmaninov utolsó nagy műve, a Szimfonikus táncok csendül fel. A zenemű Stravinsky Tavaszi áldozatát idéző, energikusan ritmikus zene, telt harmóniákkal. Rachmaninov szándékosan idéz

e darabban korábbi műveiből, így életműve egyfajta sommázataként is tekinthetünk rá. Az első tételben első szimfóniájának dallamára ismerhetünk, mely itt azonban dúr-hangnemben csendül fel. A második, enyhén kísérteties hangulatú tétel eredetileg az alkony címet viselte, az utolsó tétel pedig egyfajta küzdelem a Dies irae-téma és a Vesperásaiból ismert feltámadást bemutató utolsó tétel dallama között, melyből ez utóbbi kerül ki győztesen.

2024. október 31., csütörtök
21:00 Müpa

RÉMSÉGEK KICSINY ÉJSZAKÁJA

ARListic Dance Company
Koreográfus: Albert Réka Lilla
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Balassa Ildikó)
Budafoki Dohnányi Zenekar
Jelmez és fény: Árva Nóra
Vezényel: Hollerung Gábor

Tudták, hogy van az évnek egy napja, amikor megnyílik az átjáró az élők és a holtak, az emberek és a varázslények, valamint a valóság és a fantázia világa között? Ez a halloween hagyománya, egy ősi ünnepé, amelyet immár harmadik alkalommal koncerttel is köszöntünk. Két évvel ezelőtt óriási sikerrel debütált a Budafoki Dohnányi Zenekar „rémséges” újítása, amely során az együttes is feleleveníti ezt az ünnepet. De nem az elüzletiesedett amerikai változatot, hanem az ősi kelta hagyományból fakadó hiedelmeket helyezik a hangverseny középpontjába. Kísértetek, zene, libabőr... ezt kínálja ez a nem mindennapi hangverseny, amelyen tánc- és megkomponált fényelemek fokozzák az összhatást. És a zenék? Félelmetesek, játékosak, katartikusak, néha populárisak. Ahogy a boszorkányokhoz, vámpírokhoz és kísértetekhez illik...

2024. november 9. szombat
19:30 Müpa
ZENEPLUSZ BÉRLET 1.

HŐSÖK ÉS SZERELMEK

Wagner: Tannhäuser-nyitány
Wagner: Trisztán és Izolda – előjáték és Izolda szerelmi halála
R. Strauss: Ständchen, Allerseelen, Morgen, Zueignung
R. Strauss: Hősi élet

Magdalena Anna Hoffmann – ének
Nagy Viktória – látvány
Vezényel: Guido Mancusi

„A hangverseny két legfontosabb műsor-száma, Wagner Trisztán és Izolda című operájából az előjáték és Izolda szerelmi halála, valamint Strauss Hősi élet című szimfonikus költeménye a kozmikus szépséget igyekszik megragadni. Ez a szépség nem kerülheti meg a kor-szak dekadens művészi lelkiállapotát. Wagner Trisztán és Izoldájának zenei gondolkodásmódja lényegében a szinte soha fel nem oldódó harmóniai menetek egymásutánisága. Richard Strauss életművében bizonyos fordulatot jelent a Hősi élet. A hős itt nem feltétlenül egy közösségből kiváló vezéralak, hanem a moralitással egyenlő, és ehhez kapcsolódóan az ember által létrehozott szépség megtestesülése. A koncertet a Nagy Viktória által tervezett vizuális világ teszi teljessé.” (Hollerung Gábor)

A hangverseny szólistája Magdalena Anna Hoffmann, varsói születésű, Bécsben végzett énekesnő, aki a világ legnevesebb koncerttermeiben és operaházaiban énekel. Sötét tónusú, csillogó hangszínének köszönhetően repertoárja a német, olasz és szláv repertoár hősnőinek szerepeit öleli fel, de Mozart-szerepek, operettek és kortárs zenei darabok avatott előadója is.

Magdalena Anna Hoffmann

2024. november 15., péntek
19:00 Klauzál Ház
BUDAFOKI HANGVERSENYESTÉK 2.

BÉCSI KÖRUTAZÁS

Schubert: Az ördög kéjlaka – nyitány
Beethoven: III. zongoraverseny
Mozart: D-dúr (Prágai) szimfónia KV 504

Mitra Kotte – zongora
Vezényel: Guido Mancusi

Franz Schubert tizenhét évesen szerezte első operáját. Az ördög kéjlaka c. három felvonásos Singspiel August von Kotzebue librettoja alapján készült. A történet főszereplőjét, Oswaldot leendő apósa különböző próbatételek elvégzésére szólítja fel, hogy a fiatal férfi ezáltal bebizonyíthassa, hogy méltó szerelme kezére. Oswald sikeresen kiállja a próbákat, így az opera happy enddel végződik. A mű első változata 1813-ban készült el kevesebb, mint fél év alatt, és állítólag Schubert addig nem is járt zeneórákra, amíg el nem készült az operával. Az elkészült művet megmutatta tanárának, Antonio Salierinek, aki bár nehezményezte a fél éves távollétet, átnézte az operát. Schubert – valószínűleg megfogadva tanára javaslatait – átdolgozta az operát, az új változat 1814-re készült el. A művet 1879-ben mutatták be Bécsben – vagyis több mint ötven évvel a szerző halála után. Az opera máig is legnépszerűbb és legtöbbet játszott részlete, a nyitány hangzik el a mai estén.

Beethoven, a bécsi klasszika harmadik nagy alakja Haydn és Mozart után, előbb volt népszerű zongoristaként, mint zeneszerzőként. Az első három zongoraversenye korai alkotói korszakában készült, melyeken még erősen érezhető Mozart és Haydn hatása. Közülük a III. zongoraverseny az egyetlen, amely mollban íródott, ráadásul c-mollban, ami Beethovennél pályakezdése óta tragikus hangnemek számított. Lendületes első tétellel indul a zongoraverseny, amelyben a vonósok rögtön felvezetik a főtémát. Erre válaszol majd a zongora, és ez a dialógus továbbra is megmarad, vagyis a zenekar nem pusztán kísérni fog,

hanem szinte egyenrangú félként beszélget a zongorával. Ezt egy lírai középső tétel követi E-dúrban, amit szinte észrevétlenül átmenettel követ a zárótétel, ami gondtalan vidámságban ér véget.

Mozart 1786 végén, nem sokkal prágai útja előtt készült el a D-dúr szimfóniával, amelyet a következő év elején Prágában sikerült bemutatni – a későbbi prágai jelző így ragadt rá – hatalmas sikerrel. A koncerten Mozart maga vezényelt, és a zongoraszólamot is ő játszotta. A prágai út nemcsak a szimfónia bemutatása miatt volt sikeres, hanem azért is, mert ekkor kapta meg a felkérést a Don Giovanni megírására, amiben sok helyen fellelhető a prágai szimfónia hangulata, motívumai. Egy háromtételű műről van szó, Mozart kihagyta a menüett tételt, mert úgy tudta, hogy a prágaiak a menüett nélküli szimfóniákhoz vannak hozzászokva. A D-dúr hangnem a ragyogás, pompa és a vidámság hangneme. Az első tételt, mely terjedelmesebb, mint az a szimfóniáknál megszokott, egy baljós hangulatú, de ugyanakkor lírai tétel követi, majd egy mozgalmas, izgatottsággal teli, oldottabb hangulatú finale zárja a művet.

2024. november 17. vasárnap
11:00 Zeneakadémia
MEGÉRTHETŐ ZENE 2.

ORIENT ÉS OKCIDENT

Nielsen: Aladdin-szvit

Előad és vezényel: Hollerung Gábor

A kelet kultúrája mindig nagy ihletője volt a nyugati művészetnek, így van ez a zenében is. Mozarttól kezdve Rimszkij-Korszakovon, Griegen, Csajkovszkijon keresztül Bartókig számos igen érdekes zene született, amelyben felismerhető és tetten érhető egyfajta orientális színezet. Ezek a zenék természetesen igen távol állnak a valódi orientális dallamvilágtól. A hangverseny középpontjában Nielsen Aladdin-szvitje áll, amely szintén nem valódi orientális zene, ám a darab zenei és dramaturgiai ötleteivel az Ezeregy éjszaka meséinek világába röpít bennünket.

2024. november 27. szerda
19:30 Zeneakadémia
DOHNÁNYI BÉRLET 3.

MOZART ÖRÖK!

Mozart: Figaro házassága - nyitány
Dubrovay: After Mozart
Chopin: Variációk a La ci darem la mano duett témájára
Reger: Mozart-variációk
Mozart: Esz-dúr szimfónia, K 543

Balog József – zongora
Vezényel: Héja Domonkos

Vajon milyen zenét írt volna Mozart, ha a romantika, a poszt romantika, a neoklasszicizmus vagy az atonális zene időszakában születik? Nos, erre a kérdésre sohasem fogunk választ kapni, ám mai hangversenyünkön megmutatjuk, hogy Mozart örökzöld, mindenki számára ismert dalamai hogyan szólnak egy másik korszak zenei köntösében. Azaz: variációk Mozart zenéjére.

Hangversenyünket egy eredeti Mozart-művel, a Figaro házassága nyitányával indítjuk, mely sodró lendületű, játékos zene. Ezt követik a variációk. Elsőként Dubrovay After Mozart c. művét hallhatják, mely a Figaro házassága Non piú andrai c. áriájára írt rövid variáció-sorozat. A szerző eredeti ötletekkel építi tovább a dallamot: a tételek során különböző hangszercsoportokat von be, kihasználva azok sajátos lehetőségeit. Igazi 20. századi alkotás, különleges effektusokkal, hatalmas zenekari apparátussal.

A La ci darem la mano kezdetű duettre komponált variáció-sorozatot Chopin tizenhét évesen írt. Egy friss, fiatalos alkotás, mely megcsillantja Chopin zsenijét. Schumann a darabot meghallgatva így nyilatkozott fiatal zenésztársáról: „Uraim, le a kalappal, egy zseni áll önök előtt!” Clara Wieck, a kor zongoravirtuóza, később Schumann felesége, így vélekedett a darabról: „Chopin darabja, melyet nyolc nap alatt tanultam meg, a legnehezebb mű, melyet eddig játszottam. Ez az eredeti, briliáns kompozíció azért oly kevésbé ismert, mert a zongoristák és tanárok nagy része nem érti és játszhatatlannak ítéli.” A darab valójában a zongorista jutalomjátéka, a zenekari

kíséret marginális szerepet tölt be, olyannyira, hogy Chopin a későbbiekben szólóban játszotta, és ezt a lehetőséget a partitúrában is jelezte.

A következő variáció a késő romantika korszakába repít minket. Reger Mozart A-dúr zongoraszonátájának (KV 331) egyik témájára írt nyolc variációt és fúgát. A variációk során a téma különböző arcait ismerhetjük meg: megszólal dúrban és mollban, lágy dallamossággal és feszes ritmikával, drámai és játékos karakterrel. Hamisítatlan romantikus hangulatú alkotás, szép, pasztell színű és dús harmóniákkal, változatos zenekari textúrával, széles dallamokkal, kitűnő hangszereléssel, grandiózus befejezéssel.

Végezetül pedig ismét egy eredeti Mozart-alkotást, az Esz-dúr szimfóniát hallgathatják meg, mely Mozart három „nagy” szimfóniájának egyike a nagy g-moll (KV 550) és a Jupiter (KV 551) mellett. A három szimfóniát pár hét alatt vetette papírra 1788 nyarán, a keletkezésük oka és célja máig ismeretlen, sokan úgy vélik, a darabokat saját örömeire írta. Bár Mozartot ebben az időszakban rengeteg gond nyomasztotta, az Esz-dúr szimfónia mégis életörömöt és a Mozart zenéjére jellemző harmóniát áraszt. Már maga a hangnem választása is erre utal, az Esz-dúr a fenségesség, magasztosság kifejezője.

2024. november 30. és december 1., szombat, vasárnap
19:30 Budapest Kongresszusi Központ

CINEFONIC

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Vezényel: Hollerung Gábor

A megszokott, összetett képi és zenei élményt nyújtó formával és minőséggel várjuk közönségünket november végén legendás filmzene koncertjeinken, melyek mindig óriási érdeklődésre tartanak számot, köszönhetően a kiváló filmzeneréssel és filmes képi világgal, illetve Hollerung Gábor élvezetes konferálásával és szuggesztív vezényletével összeállított, igazán egyedi koncertműveinknek.

Ezúttal is a filmzene-irodalom legjavából válogatunk, de a legújabb sikerfilmek zenéi is felcsendülnek.

2024. december 1., vasárnap
11:00 Budapest Kongresszusi Központ

CSALÁDI CINEFONIC

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Vezényel: Hollerung Gábor

A vasárnap délelőtti Családi Cinefonic matiné-koncerten az esti hagyományos filmzene koncerthez képest több családi film szerepel, amelyek zenéi természetesen felnőtt lélekkel is igazán élvezetesek. A műsor struktúráját átalakítottuk, a hangverseny összesen 70 perces, szünet nélkül. *A koncertet 8 éves kortól ajánljuk.*

2024. december 6. péntek
19:00: Klauzál Ház
BUDAFOKI HANGVERSENYESTÉK 3.

ADVENTI KONCERT

Kutrik Bence: Adventus
Gershwin: Lullaby vonószekarra
Bizet: Jeu d'enfants
Respighi: Trittico Botticelliano
Dvořák: Vonósszerenád

Vezényel: Cser Ádám

Adventi hangversenyünket az idei esztendőben romantikus és népi köntösbe öltöztetjük.

Elsőként Kutrik Bence népies hangvételű darabja csendül fel. Gershwin bölcsődala a karácsonyi időszak békéjét idézi. Bizet fergeteges műve a gyermekek örömeit, önfeledt játékát mutatja be, sok zenei leleménnyel, féktelen száguldással.

Respighi műve három Botticelli-festményt tár elénk: első tétele a Tavasz c. festményt mutatja be sok játékosággal, a második a Királyok imádságát idézi elénk ünnepélyes nyugalommal, a harmadik pedig Vénusz születését eleveníti meg végtelen könnyedséggel és kecsességgel.

Végezetül hallgassák meg Dvořák vonósszerenádját, mely egy sokszínű táncmulatságba invitál minket, melyben vérpezsdítő és érzelmgazdag zenéket hallhatnak a keringőtől a falusi táncmulatságig.

2024. december 12. csütörtök
20:15 Brüsszel – Flagey

MAGYAR HANGOK EURÓPÁBAN

A Magyar Elnökség záróhangversenye

Vezényel: Hollerung Gábor

2024. december 15. vasárnap
19:30 Müpa
ZENEPLUSZ BÉRLET 2.

EGY PROTESTÁNS MISÉJE

Bach: h-moll mise

Zemlényi Eszter – szoprán
Bakos Kornélia – alt
Megyesi Zoltán – tenor
Cser Krisztián – basszus
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Balassa Ildikó)
Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar
(karigazgató: Szabó Soma)
Vezényel: Hollerung Gábor

A zenetörténet egyik legjelentősebb alkotása, amelyet Johann Sebastian Bach valójában sohasem tervezett megírni. Különös, hogy a protestáns zeneszerző egyetlen teljes latin nyelvű misét komponált – a feltételezések szerint megrendelésre. Bach nem írt operát, azonban oratorikus alkotásaiban a színpadi dramaturgia érezhetően jelen van, ahogyan ebben a latin misében is. A kompozícióban találkozhatunk az emberi lét sorfordulóival, életünk megsemmisítő és mennybe emelő pillanataival, amelyekből elképesztő drámai ívet hoz létre a szerző.

2024. december 28. szombat
19:00 MVM Dome

IGAZÁBÓL KARÁCSONY

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Balassa Ildikó)

Vezényel: Hollerung Gábor

A családok várva-várt kedvenc karácsonyi koncertjére, az Igazából karácsony szimfonikus koncertshow-ra a jegyértékesítés elindult!

Az MVM Dome remek technikájú arénájában a klasszikus zene, a jazz és a pop világából merített, legnépszerűbb nemzetközi karácsonyi dalok, kórus, zenekar, szólisták gondoskodnak a felejthetetlen élményről.

2025. január 11. szombat
19:30 Müpa

ÚJÉVI KONCERT

Vezényel: Hollerung Gábor

2025. január 12. vasárnap
11:00 Zeneakadémia
MEGÉRTHETŐ ZENE 3.

Brahms: g-moll zongoranégyes

Szüts Apor – zongora
Varga Nikoletta – hegedű
Dr. Csonka Emil – brácsa
Balázs István – nagybőgő
Előad és vezényel: Hollerung Gábor

Brahms zongoranégyese a kamarazene-irodalom egyik gyöngyszeme. Nekünk, magyaroknak különösen kedves a fantasztikusan sodró erejű Rondo alla Zingarese című zárótételével, amely az akkor magyarosnak hitt cigányzene stílusában íródott. A mű azért is különleges, mert a romantikus kamarazenék között az úgynevezett szimfonikus kamarazenék csoportjába tartozik, amelyek jellemzője, hogy a

hangszerek szinte szimfonikus hangzást teremtenek. A művet mind zenei, mind érzelmi dimenziói a szimfóniák sorába emelik.

2025. január 12. vasárnap
17:00 Dunaharaszti – Sportcsarnok

ÚJÉVI KONCERT

Vezényel: Hollerung Gábor

2025. január 17. péntek
19:00 Klauzál Ház
BUDAFOKI HANGVERSENYESTÉK 4.

ÚJÉVI KONCERT

Vezényel: Hollerung Gábor

2025. február 2. szombat
Müpa
Händel-maraton

HÄNDEL: IZRAEL EGYIPTOMBAN

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Balassa Ildikó)
Vezényel: Hollerung Gábor

Zenekarunk az idei Müpa-maratonon Händel: Izrael Egyiptomban c. alkotásával lesz jelen, melyből a II. rész, azaz a tíz csapás kerül bemutatásra. Élvezetes, képszerűen megjelenített, bűbajos zene, mely magával ragadóan mutatja be akár a sáskajárást, akár a tenger szétválasztását és a víz mindent elsöprő erejét, akár az isteni kegyelembe vetett hitet.

2025. február 16. vasárnap
19:30 Zeneakadémia
DOHNÁNYI BÉRLET 4.

AHOJ!

Novak: Szlovák szvit
Eben: Symphonia gregoriana – Allegro risoluto
Smetana: Hazám – Tábor
Suk: Prága
Smetana: Hazám – Blaník

Michaela Moc Káčerková – orgona
Vezényel: Ondřej Vrabeč

Mai esténken északi szomszédaink zenéiből hallhatnak egy összeállítást. Vítězslav Novák, cseh zeneszerző a 20. század első felében alkotott. Alkotásai a késő romantika jegyeit mutatják, de nagy hatást gyakorolt művészetére a népzene is. A szerzőt egy szlovákiai utazás ihlette Szlovák szvitje megírására, mely őt, a szlovák tájat és életet bemutató részből áll. A zenei utazás először egy protestáns istentiszteletre kalauzol, majd a templomból kilépve gyerekek önfeledt játékának lehetünk tanúi. A faluban tovább sétálva egy szerelmespárt követhetünk, majd egy táncmulatságba csöppenünk. Amikor leszáll az este, ismét a szerelmespárt láthatjuk, amint meghitten borulnak össze a napnyugtában.

Petr Eben Csehország egyik vezető kortárs zeneszerzője. Hatalmas, egyórás orgona koncertjét még ifjúkorában írta. Műfaját tekintve a zenemű egy versenymű és egy szimfónia szintézise, ezt tükrözi a neve is: Symphonia gregoriana. A zenemű egy gregorián dallamra, a nagypénteki Mindenszentek litániájára épül, mely a mai estén felcsendülő második tételben hangzik fel.

Smetana Hazám c. szimfonikus költeménye a zeneirodalom egyik legnépszerűbb darabja, melyben a szerző cseh tájakat, mitológiai és történelmi eseményeket mutat be. Ma két részletet hallgathatnak meg belőle, melyek a huszita háborúk két fontos helyszínére, Táborba, a husziták egykori központjába, és a Blaník-hegyre kalauzol minket. A legenda szerint a husziták a Blaník barlangjaiban alszanak, arra várva, hogy a haza

segítségül hívja őket. A tétel vége Csehország dicső jövőjét hirdeti.

A két Smetana-mű között csendül fel Josef Suk Prága c. szimfonikus költeménye, mely a szerző szerett városának titokzatos világát mutatja be. Először a Moldva-folyót látjuk a reggeli ködben, majd kirajzolódik Vysehrad ősi erődítménye, mely a város dicső múltjára emlékeztet. Bár a dicső tónus egy pillanatra elsötétül a viharosabb időkre emlékeztető, a darab végül mégis egy jubiláló, győzedelmes témával zárul.

2025. február 28. péntek
19:00 Klauzál Ház
BUDAFOKI HANGVERSENYESTÉK 5.

Szüts Apor: Missa brevis
Schubert: Doppelgänger
Beethoven: IV. szimfónia

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Balassa Ildikó)
Vezényel: Szüts Apor

Szüts Apor Missa brevis egy érdekes kísérlet a virtuóz romantikus zene és a 20-21. század éteri kórusmuzsikájának összekapcsolására, mely mind az előadó, mind pedig a hallgató számára egyedülálló élmény lesz. A kompozíció a misék klasszikus szerkezetét követi: Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei. A Kyrie a darab központi eleme, melynek témája rondószerűen visszatér, összeköti a tételeket, és az Agnus Dei végén lezárja a darabot. A Credo helyén, a darab dramaturgiai közép- és mélypontján, Schubert Doppelgänger c. dala szólal meg. A dal ugyanolyan dramaturgiai felépítésű, mint a maga a mise. Kupolás szerkezetben a semmiből indulva a semmibe tartó utat írja le, mint egy kis „hasonmás”.

A koncert második felében Beethoven IV. szimfóniája csendül fel, mely szokatlanul derűs hangvétellű, akár csak a szerző hangulata azidőtájt. Egy barátja szerint Beethoven akkoriban „minden tréfára fogékony, vidám, élénk, életvidám, vicces” hangulatban volt, és minden jel szerint IV. szimfóniája is ezt tükrözi vissza. Robert Schumann szerint ez Beethoven legromantikusabb szimfóniája, ami a Josephine Brunsvikhoz fűződő szerelmének köszönhető.

BDZ-tagok

Ügyvezető, zeneigazgató

Hollerung Gábor

Karmester

Werner Gábor

Első vendégkarmester

Guido Mancusi

Rezidens zeneszerző

Gyöngyösi Levente

Zongorista, zeneszerző, korrepetítor

Szűts Apor

Első hegedű

Berán Gábor – koncertmester

Gazda Bence – koncertmester

Balogh Barbara

Baranyai Gábor

Nagy Szilvia

Nádasdi Szilvia

Pánczél Tamás

Remenyik Gabriella

Sass Magdolna

Sawada Aya

Szilágyiné Kirkósa Ágnes

Szilágyi Péter

Szilágyi-Gárdián Rita

Varga Nikolett

Véghelyi Márk

Második hegedű

Bánhegyi Tünde – szólamvezető

Kalla-Tóta Hajnalka – szólamvezető

Bajmóczy Tünde

Borbély-Puskás Marica, dr

Fábiánné Fellegi Anna

Füzesséry Attila

Gáblík Judit

Horváth Anita

H. Kovács Emese

Kaizler-Nagy Sára Alexandra

Lajhó Barbara

Mikolay Zsófia

Mohácsy Orsolya

Brácsa

Kusz Viktória – szólamvezető

dr. Csonka Emil – szólamvezető

Amirás Kinga

Bakay Viktória

Dráfi Kálmán

Hundt Boglárka

Konrád Barnabás

Markó János

Megyes Krisztina

Tuza Boglárka

Cselló

Helecz Dániel – szólamvezető

Kószás Ágnes – szólamvezető

Balázs István

Garami Eszter

Mohai-Slodkowska Kamila

Nagy Veronika

Simkó-Várnagy Mihály

Szabó Anna

Szontagh Márton

Török Beáta

Nagybőgő

Budai Krisztián – szólamvezető

Lázár Gyula – szólamvezető

Baranyi Roland

Bartányi Réka

Botár Bence

Gyetzvai Gábor

Vaskó Richárd

Fuvola

Bene Hajnalka – szólamvezető

Kanyó Dávid

Márfi Eszter

Réman Zsófia

Oboa

Kőházi Edit – szólamvezető

Czápos Benedek

Rajnai Marianna

Villányi Péter

Klarinét

Szepesi Bence – szólamvezető

Ablonczy Keve

Horváth Marcell

Sándor Balázs

Fagott

Bazsinka Ivett Éva – szólamvezető

Keszera Éva

Korda Nikolett

Kotroczó Szabolcs

Kürt

Borbély Balázs – szólamvezető

Benyus Péter

Börzsönyi Máté

Chlebovics András

Flammer István

Képiró Bálint

Mészáros Bence

Südi Bálint

Trombita

Csatos Ferenc – szólamvezető

Monoki Attila

Nagy Antal

Nambara Nozomi

Harsona

Sütő András – szólamvezető

Gáspár Olivér

Pálinkás Péter

Hegyi Gábor

Tuba

Kovács Péter

Hárfa

Roskó Bernadett

Ütő

Nagy Zsolt – szólamvezető

Kovács Hajnalka

Kovács Péter Zoltán

Tóth Péter

Vörös Gergő

Alapító igazgató, tanácsadó

Nemes László

Művészeti titkárság

Ortutay Réka – cégvezető

Bock Márton – kommunikációs vezető

Borbély Linda – kommunikációs

menedzser

Drucker Zsuzsa – zenekari titkár

Dulay Krisztina – művészeti titkár

Kalán Erika – közönségkapcsolati

menedzser

Kurta Klaudia – kottatáros, ügyelő

Ortutay Romola – pártolói klub

Pásztor Viktor – berendező

Turcsányi Ildikó – produkciós menedzser

Üveges Tibor – gondnok

Varga Ágnes – produkciós menedzser

Gazdasági iroda

Szatur Márta – gazdasági vezető

Ódor Lajos – intendáns

Behofsits Zsuzsa – gazdasági ügyintéző

Mácsainé Blahó Franciska – pénztáros

2024. DECEMBER 28. 19:00 MVM DOME

Igazából **KARÁCSONY**

SZIMFONIKUS KONCERTSHOW

ARLtistic Dance Company
Magyar Légtornász Egyesület
Budafoki Dohnányi Zenekar
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
vezényel: Hollerung Gábor

Jegyvásárlás: bdz.jegy.hu

